



SKUPAJ PIŠEMO ZGODBE NAJLEPŠEGA MESTA



**ALENKA GODEC**  
SAMO PRIJAZEN  
BODI, PA BOŠ ZAME  
NAJLEPŠI NA SVETU

# Ljubljana

**RAZVESELILI SMO SE PRENOVE VODNIKOVE DOMAČIJE IN IŽANSKE  
CESTE. ODIGRALI SMO PARTIJO ŠAHA, POTEM PA SE PRI FRIZERJIH  
UREDILI ZA PRAZNIČNE ZABAVE NA ULICAH IN TRGIH. VSEM ŽELIMO  
LEPE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO.**



# O ČEM PIŠEMO TOKRAT

Pa smo dočakali praznične zabave, ljubke stojnice, vonj po cimetu in znamenite lučke, ki letos prikazujejo veso(e)lje življenja in spoštovanje do vseh živih bitij. Povezani v skupnost smo močnejši, zato se v teh veselih dneh spomnimo tudi tistih, ki so osamljeni ali brez strehe nad glavo. Te pri frančiškanih na Prešernovem trgu vsako dopoldne čakata svež sendvič in prijazna beseda. Frančiškan je bil tudi pesnik, jezikoslovec, novinar in razsvetljenec Valentin Vodnik. V njegovo prenovljeno rojstno hišo v Šiški so se pravkar spet vrnile dobre zgodbe, ki bodo imele še več prostora za vse ljubitelje knjig, pogovorov in divjih misli. Malce naprej po Vodnikovi cesti smo prišli do frizerskega salona Mare dresura frizure, enega od petih, ki jih predstavljamo v tej praznični številki revije. Z urejenimi pričeskami smo se odpravili na sprehod po mestni promenadi od Prešernovega trga do Tivolskega gradu. V zimskem mrazu ni tako obljudena kot poleti, vseeno pa je lepo s križišča Slovenske in Cankarjeve ceste v daljavi zagledati Tivolski grad. Naše mesto je očaralo tudi Indiro Bajt, šahovsko mojstrico iz Kazahstana. V tej kraljevski igri so zlato na evropskem prvenstvu osvojile dame iz šahovskega kluba Tajfun – ŠK Ljubljana. Velemojstrica Laura Unuk nam je zatrdila, da je šah šport, prav tako kot rokomet, ki ga je igrala direktorica Športa Ljubljana Tatjana Polajnar, letos sprejeta v Hram slovenskih športnih junakov. Rožančeve nagrade za športne dosežke pa so dobili judoistka, smučarski skakalec, kanuist in košarkarica. Veselimo se z njimi in z vsemi, ki boste decembrske praznike preživeli v naši čudoviti Ljubljani. Na njenih ulicah bo živahno vse do izteka starega leta. Želimo vam veliko lepih trenutkov in obilo sreče v letu, ki je pred nami.



14



19



24

## Ljubljana

december 2024



### Izdajatelj

Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1

### Zanj

župan Zoran Janković

### Uredniški odbor

Marjan Sedmak (predsednik), Manuela Ela Piškur (podpredsednica), Maruša Babnik, dr. Tina Bregant, Boštjan Koritnik

### Odgovorni urednik

Nenad Senić

### Pomočnica odgovornega urednika

Nina Kožar

### Oblikovna zasnova

Špela Pfeifer

### Izvedbeno oblikovanje

Maja Petrovič

### Foto na naslovnici

Primož Lukežič

### Tisk

Salomon, d. o. o.

### Naklada

132.972 izvodov

### Predloge, pohvale, kritike ali le pozdrave pošljite na:

revija.ljubljana@ljubljana.si

Glasilo Ljubljana

Mestni trg 1

1000 Ljubljana

Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasilo brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.



ISSN 1318-797x



ZORAN JANKOVIČ

župan

## Srečno, draga Ljubljana!

**K**o se sprehajam po praznično okrašenem mestu, mi misli uhajajo v leto, ki prihaja. Kaj vse nam bo prineslo, predvsem pa, kako bomo poskrbeli za še bolj kakovostno in prijazno življenje v Ljubljani? Trenutno izvajamo 180 mestnih projektov in ni skrivnost, da osebno spremljam potek vsakega od začetka do konca. Ponosen sem, ko začnete, meščanke in meščani, uporabljati nove pridobitve. Vse so izjemno pomembne, nekatere bolj za okoliške prebivalce, druge za vse Ljubljančane.

Komaj čakam januarско otvoritev Športnega centra Ilirija s sodobnim olimpijskim bazenom. Novih prostorov se bodo poleg profesionalnih in ljubiteljskih plavalcev razveselili tudi drugi športniki. Svoja vrata odpira celovito prenovljena Vodnikova domačija, ponosen sem na pravkar odprto Ižansko cesto, skupaj z mostom nad reko Ižico in nadvozom nad avtocesto.

Ko nekatere projekte končujemo, druge začnemo, med njimi tudi dolgo pričakovano prenovno osrednje ljubljanske tržnice, ki je na svoji poti doživela mnoge ovire, tudi nagajanja. Slišal sem celo zgodbico, da bo v Kresiji nov prestižni hotel. To seveda ne drži, tam ostaja mestna uprava. Prenovljena tržnica pa bo še naprej in še bolj srce našega mesta, z boljšimi pogoji tako za ponudnike kot obiskovalce, okolju prijaznejša in z ohranjeno ter oživljeno Plečnikovo dediščino.

Še posebej se veselim tretjega največjega parka v Ljubljani, ki bo nastal na mestu današnje remize v Šiški, ki jo bomo preselili v Stanežiče. V Baragovem semenišču pa bodo po prenovi študentje in kulturniki sobivali v bistveno boljših razmerah.

Z dvema tako finančno kot strokovno izjemno zahtevnima projektoma odločno prehajamo k ogljični nevtralnosti na energetske področju. Tudi zaradi njiju smo prejeli naziv podnebno nevtralnega in pametnega mesta Misije 100, ki nam ga je evropska komisija podelila oktobra letos. S prvim – novo plinsko-parno enoto, ki že poskusno obratuje – bomo lažje in bolje zadihali, saj porabo premoga zmanjšujemo za kar 70 odstotkov. Z drugim – sodobno sežigalnico, s katero bomo iz odpadkov proizvajali energijo – pa bomo postali ne le ogljično nevtralni in zato ljudem ter okolju prijaznejši, ampak tudi 70-odstotno energetsko samozadostni, kar pomeni varnejši in z nižjo ceno ogrevanja za uporabnike.

Veselimo se projektov, ki so pred nami, saj z vsakim prispevamo k višji kakovosti življenja v naši prelepi Ljubljani. Brez najboljše ekipe sodelavk in sodelavcev velike mestne družine, 12.000 nas je, vse to ne bi bilo mogoče, zato se jim zahvaljujem. Tudi vam, drage meščanke in meščani, ki nam že 18 let stojite ob strani. Le skupaj lahko zmagujemo in z roko v roki še naprej gradimo strpno, varno, solidarno in tovariško mesto, kjer živimo v sožitju in spoštovanju. Veselimo se tudi širitve Evropske unije s slovensko dušo, s čimer bo Evropa postala še bolj povezana in trdna ter globalno konkurenčnejša.

Spoštovane meščanke, spoštovani meščani, naj vam leto 2025 prinese veliko lepega in dobrega, veliko zdravja, ljubezni in uspehov.

Srečno!

## PARKIRNE DOVOLILNICE ZA STANOVALCE

V Glavni pisarni MOL na Mačkovi ulici 1 lahko do 28. februarja 2025 vsak delavnik med 7. in 17. uro, od januarja prihodnje leto pa tudi ob sobotah od 9. do 14. ure, pridete po parkirne dovolilnice za parkiranje stanovalcev za prihodnje leto. Svoj termin za izdajo dovolilnice lahko rezervirate prek spletnega obrazca.

V MOL stanovalcem ponujamo cenovno ugodno pridobitev letne parkirne dovolilnice, ki omogoča časovno neomejeno parkiranje na javnih površinah, določenih za ta namen, ne zagotavlja pa prostega parkirnega mesta.

V CONI 1 so do dovolilnic za parkiranje upravičeni samo stanovalci s stalnim bivališčem za lastna vozila, v CONAH 2 in 3 pa tudi stanovalci z začasnim prebivališčem.

Svetujemo, da se izognete čakanju in rezervirate svoj termin za izdajo dovolilnice. Registrirajte se na portalu [narocanje.lpt.si](http://narocanje.lpt.si) in izberite prost termin. Naročene stranke bodo imele prednost pred nenaročenimi.

S seboj prinesite:

- veljavno prometno dovoljenje,
- osebni dokument,
- številko stanovanjske enote (številko stanovanja), ki jo je dodelil GURS,
- potrdilo o začasnem prebivališču, ki ga pridobite na upravni enoti, in
- pooblastilo za pridobitev oziroma podaljšanje parkirne dovolilnice (če urejate dovolilnico za drugo osebo).

Plačilo je možno izključno s plačilnimi karticami (BA, Maestro, Karanta, Visa in Mastercard).

Mestna občina Ljubljana



### Mestni svet Mestne občine Ljubljana

#### Komisija za priznanja vabi k predlaganju kandidat in kandidatov za:

- podelitev naziva častni meščan oziroma častna meščanka glavnega mesta Ljubljana,
- nagrado glavnega mesta Ljubljana in
- plaketo glavnega mesta Ljubljana.

Kandidatke in kandidate za naziv častni meščan oziroma častna meščanka glavnega mesta Ljubljana je mogoče predlagati vse leto, za leto 2025 pa pridejo v poštev kandidature, vložene do 31. marca 2025.

Kandidatke in kandidate za nagrado glavnega mesta Ljubljana in plaketo glavnega mesta Ljubljana je mogoče predlagati do 31. januarja 2025.

Razpis in obrazci so do izteka prijavnega roka dosegljivi na [ljubljana.si/sl/razpisi-razgrnitve-in-javne-objave](http://ljubljana.si/sl/razpisi-razgrnitve-in-javne-objave) in v prostorih Glavne pisarne MOL na Mačkovi ulici 1.

## BREZPLAČNA SOL ZA POSIPANJE

Meščankam in meščanom v zimskem času tudi letos omogočamo brezplačen prevzem soli za posipanje.

Sol za posipanje (15 kilogramov) lahko prevzamete na sedežu družbe KPL na Tbilisjski ulici 61 vsak dan od ponedeljka do sobote med 7. in 17. uro ter ob nedeljah od 7. do 13. ure. Ob prevzemu potrebujete veljaven osebni dokument, iz katerega je razvidno, da ste prebivalci MOL, s seboj pa imejte tudi ustrezno posodo za prenos soli.



Mestna občina Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana, na podlagi 218 c. in 218 č. člena Zakona o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04 - uradno prečiščeno besedilo, 14/05 - popr., 92/05 - ZJC-B, 93/05 - ZVMS, 111/05 - odl. US, 126/07, 108/09, 61/10 - ZRud-1, 20/11 - odl. US, 57/12, 101/13 - ZDavNepr, 110/13, 22/14 - odl. US, 19/15, 61/17 - GZ in 66/17 - odl. US) ter 12. in 15. člena Odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča (Uradni list RS, št. 130/03, 120/05, 4/06 - popr., 57/06, 122/07, 107/09 - obv. razlaga, 101/13 - ZdavNepr in 22/14 - odl. US) objavlja

### JAVNO NAZNAILO

**o razgrnitvi podatkov za odmero nadomestila za uporabo zazidanega in nezazidanega stavbnega zemljišča ter poziv k priglavitvi sprememb podatkov v zvezi z odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča na območju Mestne občine Ljubljana za leto 2025**

I.

Javni poziv je namenjen vsem zavezancem za plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča v Mestni občini Ljubljana za leto 2025.

Zavezanci za plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča lahko svoje podatke preverijo in podajo pripombe od 6. do vključno 17. januarja 2025, na način: po e-pošti [glavna.pisarna@ljubljana.si](mailto:glavna.pisarna@ljubljana.si), po telefonu številka 01/306 46 25 ali v času uradnih ur osebno na naslovu Adamič - Lundrovo nabrežje 2.

II.

Če se zavezanec za plačilo nadomestila za uporabo zazidanega in nezazidanega stavbnega zemljišča s podatki občine ne strinja, mora v roku enega meseca od javnega naznanila predlagati vpis novih podatkov ali predlagati vpis sprememb podatkov katastra stavb pri pristojni geodetski upravi v skladu s predpisi, ki urejajo evidentiranje nepremičnin za zazidana stavbna zemljišča, oziroma občinskem upravnem organu, pristojnem za urejanje prostora za nezazidana stavbna zemljišča. Če zavezanec za plačilo nadomestila za uporabo zazidanega in nezazidanega stavbnega zemljišča ne predlaga vpisa novih ali spremenjenih podatkov, se šteje, da so podatki občine pravilni.

III.

Zavezanci so po 12. členu Odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča tudi med letom dolžni sporočiti pristojnemu organu vse spremembe, ki vplivajo na določitev višine nadomestila in spremembo statusa zavezanca, najpozneje v 30 dneh od nastanka spremembe.

Spremembe in obvestila, ki so pomembni za odmero nadomestila, so: sprememba zavezanca, sprememba vrste dejavnosti ali namembnosti prostora, objekta ali zemljišča, sprememba poslovne ali stanovanjske površine, podatki, potrebni za oprostitev plačila nadomestila, in podobno.

IV.

Zavezanci spremembe sporočijo Mestni občini Ljubljana s pisno in podpisano vlogo z dokazili na način:

- po e-pošti na naslov [glavna.pisarna@ljubljana.si](mailto:glavna.pisarna@ljubljana.si),
- s priporočeno pošto pošiljko na naslov: Mestna občina Ljubljana, Mestna uprava, Oddelek za ravnanje z nepremičninami, Adamič - Lundrovo nabrežje 2, 1000 Ljubljana,
- z vložitvijo v vložišču pri Oddelku za ravnanje z nepremičninami, Mačkova ulica 1, 1000 Ljubljana.

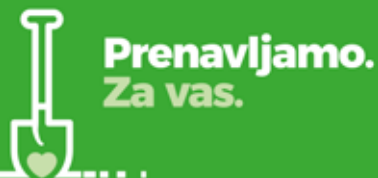
Vloga je lahko prosto napisana, obrazci in vloge so na voljo v vložišču pri Oddelku za ravnanje z nepremičninami in na internetnih straneh občine: [ljubljana.si/sl/mestna-obcina/vloge-in-obrazci](http://ljubljana.si/sl/mestna-obcina/vloge-in-obrazci).





Po pokopališču Žale se lahko zdaj tudi v zimskih mesecih brezplačno zapeljete z električnim vozilom Kavalir. Vožnje s Kavalirjem so namenjene predvsem starejšim in tistim, ki težje hodijo.

Kavalir vozi vsako nedeljo ter ob praznikih med 8. in 14. uro. Pokličete ga lahko na telefonsko številko 031/666 332.



**Prenavljamo.**  
Za vas.

### ZAPORA LINHARTOVE CESTE

Zaradi rekonstrukcije cestišča je do predvidoma 31. decembra 2024 za ves promet zaprta Linhartova cesta na odseku med Topniško in Stolpniško ulico.

Dostop na Matjaževu ulico je mogoč s Fabianijeve ulice.

### ZAPORA VODOVODNE IN VEROVŠKOVE CESTE

Zaradi obnove vodovoda in ceste sta do predvidoma 23. decembra 2024 zaprti Vodovodna in Verovškova cesta.

Obvoz je urejen po Ulici Alme Sodnik in Litrostrojski cesti, mestni avtobusi na liniji 18 pa vozijo po spremenjeni trasi.

Vse udeležence v prometu prosimo za razumevanje in upoštevanje prometne signalizacije. Celovite informacije o mobilnosti in zaporah cest v Ljubljani lahko spremljate na našem portalu aktualnih prometnih informacij [prominfo.projekti.si/web](http://prominfo.projekti.si/web).

## STE UPRAVIČENI DO SREDSTEV IZ DONACIJSKEGA SKLADA PO POPLAVAH?

Po poplavih, ki so avgusta lani prizadele tudi nekatere predele območja MOL, so na MOL skupaj z Zvezo prijateljev mladine Ljubljana Moste - Polje, ki jo je vodila častna meščanka Anita Ogulin, ustanovili donacijski sklad za zbiranje sredstev pomoči tistim, ki so v poplavih izgubili bivalne prostore, da bi jim tako omogočili čim hitrejšo obnovo njihovih domov.

**Upravičence do sredstev iz omenjenega sklada obveščamo, da lahko sredstva za obnovo svojih domov črpajo do 31. avgusta 2025.**

Dokumentacijo, na podlagi katere lahko pridobite sredstva, lahko dostavite na 3 načine:

1. po navadni pošti na naslov: ZVEZA ANITA OGULIN & ZPM Proletarska cesta 1 1000 Ljubljana, s pripisom »za poplave v Ljubljani 2023«,
2. osebno v prostorih ZVEZE ANITA OGULIN & ZPM na Proletarski cesti 1 vsak delovni dan med 8. in 16. uro,
3. po e-pošti na naslov [info@zveza-anitaogulin.si](mailto:info@zveza-anitaogulin.si), s pripisom »za poplave v Ljubljani 2023«.

Za dodatne informacije lahko pokličete telefonsko številko 08/205 26 89.

Zapisniki in magnetogramski zapisi sej Mestnega sveta MOL so objavljeni v rubriki Seje Mestnega sveta na [ljubljana.si](http://ljubljana.si).

# Drevo in drevored tega leta



**2019: mogočna platana na vogalu Streliške in Strossmayerjeve ulice, eno izmed najstarejših dreves v mestu**



**2020: povešava bukev, ki stoji na vrtu pred hišo na Vodnikovi cesti 93**



**2021: kavkaški krilati oreškar na vogalu Linhartove, Knobleharjeve in Fabianijeve ulice**

**V okviru skrbi za mestno drevje smo v Ljubljani v zadnjih letih že štirikrat izbrali drevo leta in enkrat drevored leta. Letos izbiramo oboje. MOL tudi tokrat meščanke in meščane vabi, da sporočijo, katero drevo in drevored si po njihovem mnenju zaslužita ta naziv.**

Osnovni namen izbiranja drevesa in drevoreda leta je ozaveščanje o izjemnem pomenu dreves za naše mesto. MOL meščanke in meščane spodbuja, da skozi vse leto opazujejo drevesa v okolici in občini sporočijo, katero ima zanje posebno vrednost in si zato zasluži, da simbolno vse leto predstavlja vsa drevesa v mestu.

Drevesa so lepa tudi pozimi, ko sicer nimajo bujnih zelenih krošenj kot spomladi ali pisanih listov kot jeseni. Zima je čas počitka in tudi drevesa ga potrebujejo, da bodo lahko spomladi znova vzbrstela in nam senčila naše poti po mestu. Na MOL so se zato odločili, da bodo predloge za drevo in drevored leta 2024 izbirali daljše obdobje, »zmagovalca« pa bodo razglasili spomladi, ko se bo narava znova prebudila.

Meščanke in meščani lahko predlagate vsako drevo in drevored, ki sta javno dostopna, ne glede na lastništvo, pomembno je, da sta nekaj posebnega, bodisi po svoji mogočnosti, habitusu, starosti bodisi da imata kakšen drug poseben pomen za posameznika ali skupino.

Predloge za drevo in drevored leta 2024 zbirajo do 16. februarja 2025. Svoje predloge za drevo leta 2024 lahko oddate s skeniranjem te QR-kode:



za drevored leta pa skenirajte tole QR-kodo:



Zmagovalna drevo in drevored bosta znana 22. aprila 2025, na svetovni dan Zemlje, ob zaključku akcije Za lepšo Ljubljano.



**2022: perzijska bukev, ki raste na zelenici pri Zavodu Republike Slovenije za transfuzijsko medicino na Šlajmerjevi ulici**



**2023: drevored japonskih češenj na Aljaževi ulici**





## Še boljši kot novi

NINA KOŽAR

Ozek in visok prostor čevljarne delavnice Stivale na Černetovi ulici 13 bolj spominja na planinski dom. Do stropa je namreč okrašen s fotografijami, značkami in drugimi spominki z vzponov mojstra Darka Tomašiča, ki tako kot njegov oče pred njim slovi po virtuoznem popravilu planinskih in plezalnih čevljev. Pa tudi takšnih, katerih lastnice nadmorsko višino dvigujejo z visokimi petami. »Veliko stvari znam popraviti, zato imam veliko dela,« pravi. Stroji, na katerih lepi, menja, šiva in krpa, delajo kot ura, čeprav so iz nekaterih drugih časov. »V nove nima smisla vlagati, dokler bom delal, bodo delali tudi stroji.« Naj bo to čim dlje.



## Smreke dobrih želja

NINA KOŽAR

Pred nekaj leti so otroci iz vrtca Hansa Christiana Andersena za praznike okrasili tri hibiskuse pred Prostovoljnimi gasilskim društvom Zgornja Šiška na Vodnikovi cesti 139. Pa se je tamkajšnjim gasilcem porodila ideja, da bi naslednjič postavili smreko in povabili okoliške otroke, naj jo okrasijo. To je zdaj postala že tradicija s slavnostnim prižigom lučk in zabavo za vse pridne ročice, pri kateri s svojimi smrekami sodelujejo še gasilska društva PGD Ljubljana Šentvid, PGD Zalog, PGD Dravljje, PGD Prežganje in PGD Stanežiče. Vsi skupaj vas vabijo, da na vejice njihovih drevesc obesite še svoje okraske iz obstojnih materialov in drug drugemu zaželite vse dobro v novem letu.





## Počasi, a zabavno

NINA KOŽAR

Goli pri hodečem nogometu res niso tako spektakularni kot na tekmah Lige prvakov, a tudi te zabijajo prvačkinje in prvaki, ki ob torkih dopoldan obiskujejo vadbo za starejše v Športnem centru Baza na Pesarski cesti 12. »Gibanje pozitivno vpliva na vse sisteme človeškega telesa od srčno-žilnega do živčno-mišičnega, s tretjim polčasom, v katerem se skupaj usedemo h kavi ali čaju, pa poskrbimo tudi za druženje in komunikacijo,« nam to brezplačno rekreacijo, na kateri delajo tudi vaje za moč, koordinacijo in ravnotežje, predstavi vaditelj Žiga Starič. Če bi se jim radi pridružili, mu pišite na e-naslov [ziga.staric@bazasporta.si](mailto:ziga.staric@bazasporta.si), več informacij o vadbi pa najdete na spletni strani [bazasporta.si](http://bazasporta.si).



## Ure umetnosti za mlade škrate

NINA KOŽAR

Zeleni škratek Gal, ki že nekaj desetletij živi v Narodni galeriji ter slikanica Svetlane Makarovič in Kostje Gatnika, je dobil družbo. V hram najlepših slovenskih umetnin je iz gozda blizu Kosez zašla navihana škratec Gala in skalila njegov mir. Kaj mu drugega preostane, kot da ji razkaže zbirko? »Poskočna Gala mi je dolgo skakala po glavi, preden sem jo do konca spisal in zrisal. Zdaj naj se z njo ukvarja škratek Gal, ki je tak star godrnjač kakor avtor, samo bolj potrpežljiv,« nam je prišepnil Tomaž Lavrič. Prav on je na pobudo Narodne galerije in založbe Mladinska knjiga ustvaril novo slikanico Gala v galeriji, ki bo otroke s hudomušnimi verzmi navdušila za umetnost in obisk galerije na Prešernovi cesti 24.





# Ižanka je spet prevozna

# N

KAJA BENKO

edelja, 1. decembra 2024, ni bila čisto navadna nedelja. Vsaj za stanovalce ob Ižanski cesti ne. To je bil dan, ko so se lahko končno spet zapeljali po svoji cesti. Potem ko so zadnje dni novembra delavci med drugim zarisovali talne oznake in urejali preostalo prometno signalizacijo, so v nedeljo v popoldanskih urah opravili še čisto zadnje malenkosti, nato pa s cestišča umaknili zaporo. »Ižanka je prevozna!« se je hitro razširil glas naokoli. Prijetno presenečenje so v ponedeljek

zjutraj doživeli tudi številni vozniki, ki v Ljubljano vsak dan prihajajo iz južne smeri. Nekateri so celo spregledali, da je prometnica odprta, in so kar samodejno zapeljali na obvoz, ki so ga bili navajeni toliko časa.

Prenova Ižanske ceste se je začela januarja lani in je potekala v več fazah. Najprej je bil na vrsti odsek med Botaničnim vrtom ter križiščem s Hladnikovo in Jurčkovo cesto, sledila je prenova omenjenega križišča, nato pa še odsek do ceste

Črna vas, kjer so bila dela še posebej zahtevna na dveh nadvozih, prvi pelje čez južno obvoznico, drugi pa prečka reko Ižico.

Med prenovo so zgradili kanalizacijo, obnovili vozišče ter uredili udobne in varne površine za pešce in kolesarje, ki so zdaj ločene od cestišča. Zgradili so nov most čez Ižico, kjer so še posebej poskrbeli za varnost pešcev in kolesarjev, saj so namestili ograjo, ki jih dodatno ščiti pred avtomobili. Izvedli so še en zelo dobrodošel varnostni ukrep: prehodi za pešce

so dvignjeni, tako da morajo vozniki tam vedno zmanjšati hitrost.

Omenimo samo še dve posebnosti, na kateri bodite pozorni, ko boste naslednjič na Ižanski cesti. Prva je unikaten prehod za pešce, ki ponazarja biotsko raznovrstnost, s katero se lahko pohvalimo v Ljubljani. Pot čez ta prehod vas bo vodila prav do vhoda v Botanični vrt, ki ima izjemno pomembno vlogo pri ohranjanju rastlinskih in živalskih vrst. Ko boste ravno pri vhodu, se ozrite še na

novo zanimivo podobo ograje Botaničnega vrta, ki jo je zasnoval podžupan doc. Rok Žnidaršič.

Prenove cest so zelo zahtevne tudi zato, ker se jih ne da izvesti brez zapor prometa. Te pa presekajo naše ustaljene poti, velikokrat podrejo našo rutino in zahtevajo od vseh nas veliko razumevanja in potrpljenja. Zato se na MOL okoliškim prebivalcem in vsem udeležencem v prometu zahvaljujejo za razumevanje in potrpljenje.



# Več prostora za dobre zgodbe

NINA KOŽAR

Vodnikova domačija ni hiša. Pravzaprav je vse, kar živi v rojstni hiši pesnika, jezikoslovca, učitelja, novinarja, duhovnika in razsvetljenega radovedneža Valentina Vodnika. Ta je nekje nad oblaki nedvomno navdušen nad tem, da so prostori, kjer je odraščal, zdaj posvečeni knjigam, branju, ilustracijam in pripovedovanju. Pa tudi njihova prenova, s katero bodo zgodbe dobile še več vetra v krila, bi mu bila gotovo všeč.

»Največja sprememba je novo, vsem dostopno prizorišče z zunanje-notranjim odrom, kjer bosta tudi knjigarna in kavarna,« nam med razkazovanjem objekta na vrtu pove Tina Popović, direktorica zavoda Divja misel, ki upravlja Vodnikovo domačijo. Ta je več kot leto in pol gostovala v Trubarjevi hiši literature na Stritarjevi ulici 7, zdaj pa se je vrnila nazaj v prenovljeni dom na Vodnikovi cesti 65. Če se na novem odru obrneš v notranjost prostora, si pred seboj lahko zamisliš občinstvo, ki pozorno poslušajo pogovor o zanimivi knjigi, boke ziblje v ritmu glasbe ali pa klepetajo ob kavi. Ko se zavrtiš na drugo stran, se pred teboj razgrne dvorišče, ki bo v toplejših mesecih polno otrok ali večernih obiskovalcev.

Prostor z zgodovinskim imenom Pri kamniti mizi je z dnevi odprtih vrat in Decembrskim sejmom ilustracije že oživel. Tudi dvorana Pod streho v glavni stavbi je že bila krščena s pripovedovalskim večerom in predstavitevijo knjige. V njej se bodo še naprej dogajale Nedelce, med otroki strašno priljubljena nedeljska druženja s pripovedovalci, pesniki, pisatelji, igralci in drugimi zanimivimi liki. Kdor ima dvorano v spominu po strmih stopnicah in polmrazu, bo prijetno presenečen. Res, da je malce manjša, a do nje zdaj z drugega konca vodijo širše in koraku prijaznejše stopnice. Po njih se povzpemo s podesta, ki je preurejen v čitalnico z izborom dobrega čtiva. Prenova spomeniško zaščitene Vodnikove domačije, ki je v lasti MOL, je bila

nujna zaradi požarne, statične in potresne varnosti. Zasnovali so jo pri Inštitutu za arhitekturo in urbanizem Genius loci, vodila pa jo je Služba za razvojne projekte in investicije MOL.

V prvem nadstropju bo poleg Vodnikove spominske sobe, ki si jo je z interaktivnimi omarami arhitektke Ane Kos in ilustracijami Milanke Fabjančič zamislila genialna Teja Ideja, še en nov prostor, namenjen otrokom. Tam se bodo lahko ulegli na tla in prebrali knjige ali pa z različnimi pripomočki ustvarjali svoje pravljicne svetove. Starši, višji od dveh metrov, vanje ne bodo mogli, saj jim nizek strop tega ne bo dopuščal. Pod njim ima prostore pisarna Ljubljane, Unescovega mesta literature, pritlični sobi pa bosta namenjeni Centru ilustracije. V njih si boste lahko ogledali razstave, pobrskali po knjižnici, spoznavali umetnike in kupili njihova dela. Še malce dol po stopnicah pa je soba, namenjena ustvarjalcem. V njej so tri mize za literate in ena za ilustratorko ali ilustratorja. Na Facebook strani Vodnikove domačije je objavljen razpis za vse, ki bi si jih želeli že januarja zasesti za tri mesece.

Najpomembnejša oprema prenovljene Vodnikove domačije pa je seveda vsebina. »Veselimo se programa na novi lokaciji,« navdušeno doda Popović. Poleg programa za otroke, mladinskega programa s festivalom ITN., glasnega branja za starejše in drugih priljubljenih dogodkov načrtujejo še odkrivanje literatur Latinske Amerike in južnoslovanskih narodov, Lada Zei bo poleg glasnega branja vodila še literarne pogovore za starejše z naslovom Smeh pred koncem sveta, poleg festivala kriminalk pa se veselijo še predpoletnega festivala Jadranski val, ki bo posvečen soncu, morju in počitniškemu branju.

Vodnikova domačija ni hiša, ampak vsebina, ki povezuje skupnost. Pridite na obisk in postanite še vi del te čudovite zgodbe.

Umetnine slovenskih ilustratoric in ilustratorjev so čudovita praznična darila. Izberete jih lahko na X. Decembrskem sejmu ilustracije, ki bo do 24. decembra potekal na Vodnikovi domačiji na Vodnikovi cesti 65, ali na spletni strani [sejemilustracije.si](http://sejemilustracije.si).





# Nagrade za trud, vztrajnost in navdih

Nagrada Marjana Rožanca, najvišje priznanje MOL na področju športa, je od leta 1992 simbol odličnosti, predanosti in dosežkov. MOL jo podeljuje amaterskim in profesionalnim športnim delavcem, pedagogom, novinarjem in športnikom, ki s svojim delom pišejo zgodbe uspeha – tako v svetovnem merilu kot v lokalni skupnosti. Letošnji štirje nagrajenci s svojim športnim udejstvom zagotovo puščajo neizbrisen pečat v skupnosti, katere del so. Vabimo vas, da jih spoznate.

NINA FINŽGAR

**Andreja Leški,**  
prejemnica nagrade Marjana Rožanca za izjemen športni dosežek

Judoistka, ki je na letošnjih olimpijskih igrah v Parizu osvojila zlato medaljo, pred tem pa še številne druge pomembne kolajne, je navdihujoč primer vztrajnosti in predanosti. Njena športna pot, polna vzponov in padcev, poškodb in ponovnih zmag, je dokaz, da je s trdim delom mogoče doseči vrh. »Za uspeh so ključni neizmerna želja, predanost in zaupanje vase,« poudarja. Kljub vsem osvojenim odličjem pa v judu še ni rekla zadnje besede. »Dokler me bo judo veselil in mi bo zdravje dopuščalo, bom verjetno to še počela. Res pa je, da zdaj malo bolj svobodno. Verjamem, da je bil trud že povrnjen, torej lahko bolj sproščeno uživam tudi življenje zunaj telovadnice.« Simpatična Primorka se v Ljubljani počuti povsem domače. Poleg telovadnice, kjer preživlja večino časa, rada obišče mestno jedro, ki jo navdušuje s svojo živahno atmosfero in raznolikostjo. »Ko potrebujem oddih ali sprehod, pa rada zaidem tudi na Koseški bajer,« še dodaja.



»ZA USPEH SO KLJUČNI NEIZMERNI ŽELJA, PREDANOST IN ZAUPANJE VASE.«

**Lovro Kos,**  
prejemnik nagrade Marjana Rožanca za izjemen športni dosežek

Član Smučarskega skakalnega kluba Ilirija in slovenske nordijske reprezentance je s svojimi dosežki pomemben del zgodbe slovenskega smučarskega skakanja. Prve točke v svetovnem pokalu je osvojil leta 2021 na letalnici bratov Gorišek v Planici, od takrat pa požel številne individualne in ekipne uspehe. »Vztrajnost in predanost športu sta bistveni sestavini za uspeh,« pravi. Kljub svojim dosežkom Lovro Kos ostaja preprost in skromen, njegova dejanja pa odsevajo globok občutek odgovornosti do mlajših skakalcev in širše družbe, zlasti tistih, ki se soočajo z življenjskimi stiskami. »Imel sem srečo, da so me obdajali starši in drugi ljudje, ki so me oblikovali v človeka, kakršen sem danes,« pravi. Ob vsem tem ni nič nenavadnega, da ga svet smučarskih skokov pozna tudi kot skakalca, ki rad sede za šivalni stroj. »Ideja o šivanju lastnih skakalnih dresov je prišla zaradi visokih cen. S tem, ko delo opraviš sam, lahko kar precej privarčuješ. V klubu je bilo že v mojih mlajših letih kar nekaj staršev, ki so šivali in me naučili osnov. Sprva ni šlo najbolje, zdaj pa je že kar v redu,« razloži Lovro.



»KO DELO OPRAVIŠ SAM, LAHKO KAR PRECEJ PRIVARČUJEŠ.«

**Jožica Markovič,**  
prejemnica nagrade Marjana Rožanca za delo v daljšem obdobju

S svojo energijo, srčnostjo in idejami že pol stoletja kot nepogrešljiv član Športnega društva Šentvid povezuje ljudi vseh generacij. Njene vadbene skupine za starejše so vedno polne, čakalne vrste pa dokazujejo, kako cenjena je njena predanost. »Šport je moje življenje. Daje mi vztrajnost, disciplino in spoštovanje do drugih,« pravi Joži, ki vsak dan s prijaznim nasmehom pozdravlja obiskovalce športnega centra. »Nasmeh nič ne stane, je pa čudežno zdravilo,« poudarja, ko govori o skrivnosti svoje vitalnosti. Vesela je priznanja, ki ga je prejela: »Lepo je, ko nekdo opazi tvoje delo, a moram priznati, da sem ob podelitvi nagrade imela vseeno precej treme.« Z veliko zadržanostjo je sprejela tudi denarno nagrado, a že v naslednjem trenutku vedela, kje bo ta našla svoje mesto – namenila jo bo Košarkarskemu klubu Šentvid za pomoč otrokom iz socialno šibkejših družin. Prav občutek, da s svojim delom in podporo prispeva k boljšemu jutri, jo osrečuje in žene naprej.



»STARŠ SE NE MORE ZMOTITI, ČE OTROKA USMERI K ŠPORTU.«

**Anton Hočvar,**  
prejemnik nagrade Marjana Rožanca za delo v daljšem obdobju

Kanuista na divjih vodah, olimpijca, trenerja in prostovoljnega športnega delavca slovenski šport pozna že desetletja. V svoji športni karieri je dosegel številne uspehe, po koncu tekmovalne poti pa postal trener, ki je z vztrajnostjo in disciplino pomagal mladim športnikom, tudi svojima sinovoma, doseči svetovni vrh. Danes s ponosom spremlja svoja dva vnuka. »Menim, da se starš ne more zmotiti, če otroka usmeri v šport,« pravi in dodaja, da so ravno šport in ljudje, ki so bili vpeti vanj, v času njegovega odrasčanja poskrbeli, da ni bilo časa za zavoje na stranpoti. Priznava, da je bila Rožančeva nagrada dlje časa tista, ki mu ni dala spati. »Ta nagrada je priznanje mojemu življenjskemu udejstvom nju v športu, zato mi veliko pomeni.« Vsem generacijam, zlasti tistim, ki šele stopajo na športno pot, pa rad prenaša načela, ki so po njegovem mnenju temelj uspeha. »To so dober odnos s družino, vestno opravljanje šolskih obveznosti in spoštovanje ljudi, ki te obdajajo. Obenem pa šport vseskozi zahteva miselnost zmagovalca in trdo delo brez polovičarstva.«



»NASMEH NIČ NE STANE, JE PA ČUDEŽNO ZDRAVILO.«



# Ljubljana je šport

Društvo športnih novinarjev Slovenije v Hram slovenskih športnih junakov sprejme tiste športnike, ki so s svojo predanostjo in uspehi zaznamovali slovenski šport. Letos so se med legende vpisali telovadec Lojze Kolman, veslača Bojan Prešeren in Sadik Mujkić ter nekdanja rokmetašica in zdaj direktorica Javnega zavoda Šport Ljubljana Tatjana Polajnar. To priložnost smo izkoristili za krajši pogovor z njo o prihodnosti športne Ljubljane.

LANA NATEK



**Vaša športna kariera je bila izjemno bogata. Katere izkušnje so vas oblikovale kot osebo in vplivale na vašo kasnejšo poklicno pot?**

Predvsem zavedanje, da brez odlične ekipe v kakršnikoli obliki posameznik ne more doseči ničesar. Sprejemanje porazov, ki nas učijo vztrajnosti in sprejemanja tega, da je del poti tudi neuspeh. Vztrajnost je pomembna, da ne obupamo pri prvi oviri, in kot radi pravimo: vaja dela mojstra. Torej vztrajati, dokler ne dosežemo cilja, ki smo si ga zastavili. In ne nazadnje sodelovanje, ki nas uči, da cenimo različne vloge in se podpiramo v najtežjih trenutkih.

**Kakšna je vaša vizija razvoja športa v Ljubljani v prihodnjih petih do desetih letih? Katere projekte ali spremembe lahko pričakujejo prebivalci?**

MOL že pridno pelje načrtovane projekte h končnemu cilju. Tik pred otvoritvijo je nov Športni center Ilirija – poleg bazenskega kompleksa bo tam tudi vadbeni kompleks, v katerem bodo dvorana za igre z žogo, dvorana za borilne panoge, dvorana za judo, gimnastična dvorana in dvorana za vodene vadbe.

V prihodnjem letu bo prav tako predan namenu kompleks Kopališča Vevče z odprtim olimpijskim bazenom in manjšim, 25-metrskim pokritim bazenom s pripadajočimi prostori za sprostitve in vadbo. Veselimo se tudi izbora izvajalca na javnem razpisu za izgradnjo Atletskega centra Ljubljana, ki bo obsegal atletske dvorane in atletske stadione z nogometnim igriščem, dvorano za mete, pomožno atletske in nogometno igrišče ter zunanje površine za mete. V bližnji prihodnosti se bomo lahko razveselili novega plezalnega centra in teniške dvorane v Parku Vič, male ledene dvorane pod Halo Tivoli, celostne ureditve športnega parka in Savskem naselju, novih treh igrišč za padel na platoju v Tivoliju, novih otokov športa, kolesarskih poti in še in še.

**Ljubljana je znana kot mesto, ki spodbuja šport in rekreacijo za vse generacije. Kako skrbite, da je šport dostopen vsem prebivalcem ne glede na njihove zmoglosti ali starost?**

Mesto poleg bogate športne infrastrukture ponuja tudi urejene zelene površine za rekreacijo, kot so park Tivoli, Rožnik,

Golovec, rekreacijske poti ob Ljubljani ... Veliko je otokov športa, koloparkov, zunanjih namiznoteniških miz in drugega. Oddelek za šport MOL skrbi, da se na njih izvaja množica športnih programov, ki so dostopni različnim starostnim skupinam, od otrok do starejših, kot je na primer Gremo na telovadbo. Zavedamo se, da šport ni samo telesna aktivnost, je tudi sredstvo za povezovanje, zmanjševanje predsodkov in grajenje bolj vključujoče družbe. Ko vsem omogočimo dostop do športa, ne ustvarjamo le boljših pogojev za posameznike, ampak tudi močnejšo in bolj povezano skupnost. Prav tako mora biti športna infrastruktura dostopna za osebe z gibalnimi oviranostmi. Izvajajo se tudi subvencionirane ali brezplačne športne aktivnosti za otroke iz socialno šibkejših družin. Velik poudarek je tudi na gibalni pismenosti, s čimer mesto spodbuja vse generacije k telesni aktivnosti.

**Kako bi opisali Ljubljano skozi šport – kot mesto tekačev, kolesarjev, ekipnih športov ali kaj čisto drugega?**

Z enim stavkom: LJUBLJANA JE ŠPORT, je način življenja.

# Škarjice, glavnik in domišljija

Dobri frizerji znajo v ljudeh prepoznati najboljše in to poudariti s pričesko, ki vzbuja samozavest in odlično počutje. Obiskali smo nekaj izurjenih mojstrov in mojstric s spretnimi rokami in izostrenim občutkom za lepoto.

SONJA JAVORNIK



## MOSQUITO HAIR LAB

Peričeva ulica 31

Matej Komar je frizer že 25 let in se sploh ne spomni časov, ko ni bil v salonu. Frizerka je bila že njegova mama. »Salon je bil moje igrišče in dnevna soba.« Po šolanju v Mariboru je za štiri leta odšel v London na akademijo k slovitemu Vidalu Sasoonu. »Tam sem spoznal, da je kakovost življenja pri nas precej boljša,« pravi mojster, ki se lahko pohvali s tremi nominacijami za nagrado International Visionary Award, nekakšnim frizerskim oskarjem. Tudi zato, ker je dokazal, da avantgardno tehnično striženje lahko vpelje v salonsko delo. »Moda nas ne zanima, to je za tiste brez identitete,« je neposreden Matej, ki s svojima sodelavkama Cassie Kagen (na sliki) in Aljo Založnik vsaki stranki pomaga s pričesko zablesteti na edinstven način.



## POČESALNICA

Metelkova ulica 1

Domen Gašperin si je frizersko srednjo šolo izbral po naključju, a je tam spoznal, da mu je to delo všeč. V 23 letih prakse te odločitve ni obžaloval. Ko je pred osmimi leti odpiral svoj butični salon, se je odločil za ime Počasalnica, ki ni neposredno povezano z njim, saj si je želel, da bi bili njegovi zaposleni enakopravni. »Smo klasičen salon, ki dela celoten spekter frizur. Zaradi lokacije pride k nam tudi kakšen turist, čeprav imamo stalne stranke, ki se jim povsem posvetimo,« je razložil. Njegova sodelavka Kladija Stojva ga je opisala kot izvrstnega šefa, saj je natančen, kreativen, pa še dober mentor, ki skrbi za dobro vzdušje v salonu.



## MARE DRESURA FRIZURE

Vodnikova cesta 106

Leta 1932 je dedek Mareta Filipiča v Domžalah odprl frizerski salon, kjer sta delala tudi oba Maretova starša. »S tem sem živel ves čas,« pravi frizer, ki pričeske dresira že 35 let. Delal je v Londonu, Parizu in New Yorku, kjer je končal frizersko šolo Bumble and Bumble. Še vedno redno dela na tednih mode v tujini, pa tudi največjih zvezdnških dogodkih, kjer so mu pod škarje in glavnike prišle zvezdnice, kot sta Gigi Hadid in Emily Ratajkowski. Da mu zaupajo, je potrditev njegove kakovosti in izkušenj. »V salonu prodajamo storitev, na terenu pa izkušnjo,« razlaga Mare in dodaja, da so na takšnih dogodkih pogoji dela običajno najtežji. Kadar ne frizira v kateri od svetovnih prestolnic mode, ga najdete v njegovih salonih v Šiški ali v centru na Beethovnovi ulici 12.







### FRIZERSKI SALON PRIMA

*Pugljeva ulica 2*

V salon Prima na Kodeljevem prihajajo vse generacije, tudi cele družine. Mojca Jenko in Nina Mlinar znata ustvariti kodre, volumen, glamur in izpolniti vse druge želje strank, poleg tega pa imata še neusahljivo pozitivno energijo. Hvalijo ju, da znata zelo lepo poskrbeti tudi za starejše, za njiju pa je največji kompliment, da jima ljudje zaupajo. »Trajn ne delava več, saj nama je uspelo modernizirati celo najstarejše stranke. Ko jim predstaviva novo pričesko, je za nekatere to kar velik šok, a na srečo vedno pozitiven,« pravita simpatični Mojca in Nina.



### ROKSALON

*Stari trg 4*

Po tem, ko si je v različnih ljubljanskih salonih eno desetletje nabiral izkušnje, je Rok Habič pred 12 leti odprl svoj salon v stari Ljubljani. Takrat še ni bilo toliko turistov, kot jih je zdaj, ko ves čas sprašujejo, ali bi jih lahko uredil. Ampak to žal ni mogoče, saj ima preveč rednih strank, ki zaradi njegovega znanja, pa tudi lepo urejenega prostora prihajajo od vsepovsod. Očitno mu je uspelo, da se pri njem počutijo res domače. Ob našem obisku je bila na stolu gospa Jasna s planine Uskovnice na Pokljuki, ki je k Roku prvič prišla po sinovem priporočilu, zdaj pa se tam striže kar sedem družinskih članov. »Pri nas smo bolj za naraven videz, šik frizure pa morajo biti takšne, da stranke doma nimajo vsako jutro preveč dela z njimi,« še pojasnjuje Rok.



Šahovski klub Ljubljana so ustanovili velemojstrica Darja Kapš, velemojstra Duško Pavasovič in Luka Lenič ter velik ljubitelj šaha Jonas Žnidaršič. Zamisel zanj se jim je porodila leta 2015 v želji, da bi šahu v prestolnici povrnili ugled in prepoznavnost. Ljubljana naj bi postala šahovsko mesto. Potem so se pridružili Šahovskemu klubu UKC Ljubljana, ki je obstajal že dve leti. Zdaj nastopajo skupaj pod imenom Tajfun – Šahovski klub Ljubljana. Tajfun je podjetje s Planine pri Sevnici, ki izdeluje gozdarsko mehanizacijo. Generalni direktor in lastnik podjetja je

reprezentance in dobitnica dveh kolajn z evropskih članskih šahovskih prvenstev, leta 2001 v Španiji in leta 2003 v Bolgariji. Organizirala je že več šahovskih turnirjev in kolonij. Je ambasadorka šaha in zagovornica enakopravnosti žensk v šahu. Nekaj časa je bila tudi podpredsednica Šahovske zveze Slovenije. Poučuje v šahovski šoli, kjer stane cela ura 20 evrov, sicer pa 55 evrov na mesec za štiri do pet srečanj, odvisno od meseca.

V šahovski šoli kluba je ta hip okoli 150 učencev. Darja Kapš poučuje pet deklet in 20 fantov. Takšno je običajno razmerje v zanimanju za šah med

v Vilharjevem podhodu (pisarna K1), na Šahovski zvezi Slovenije na Bravničarjevi ulici 13 in v Šmarju - Sapu, od koder je doma še ena velemojstrica Ana Srebrnič. Darja Kapš se je lotila še enega projekta. Lani je začela šaha učiti starejše od 60 let. Pet jih je, tri gospe in dva gospoda. »Z njimi je res užitek delati. Ne zanima jih samo šah kot igra, temveč tudi vse, kar se dogaja v povezavi s šahom. Veste, pri otrocih je včasih tako, da je igranje šaha želja njihovih staršev, otroci pa so nezainteresirani. Pri starejših pa je odločitev njihova in tudi zanimanje je temu primerno,« še doda sogovornica.

# Računalnika se ne da več premagati

MIČA VIPOTNIK

Iztok Špan, ljubitelj šaha, ki je hkrati tudi glavni sponzor ljubljanskega šahovskega kluba.

Zakaj je šah pomemben in priporočljiv? Ker povezuje generacije, uči potrpežljivosti, izboljšuje prostorsko predstavo in vizualizacijo, povečuje samozavest in sposobnost odločanja, odlična je za urjenje spomina, spodbuja ustvarjalnost, spodbuja načrtovanje ter uči, da uspeh pride s trdim delom.

Klub ima danes 258 članov, vsi niso aktivni šahisti. Med najvidnejšimi člani je tudi Laura Unuk, že deset let najboljša slovenska šahistka, ki ji manjka le še naslov velemojstrica v absolutni konkurenci. Dvakrat je bila mladinska svetovna prvakinja, enkrat v kategoriji do 16 in drugič do 18 let.

Velemojstrica in generalna sekretarka kluba Darja Kapš, ki med drugim skrbi tudi za promocijo kluba, je večletna članica slovenske šahovske

spoloma. »Za učenje igranja šaha nikoli ni prezgodaj,« pravi sogovornica. Lahko se začne že v vrtcu, za začetek naj bo to le spoznavanje s šahom skozi igro in učenje premikanja figur. Kognitivno razmišljanje je zelo pomembno. »Kognitivni preskoki v otroških možganih so včasih neverjetni, če jih pravilno usmeriš, zmotiviraš in jim daš prave zametke. Potem lahko ti pripeljejo do zrelih odločitev pri igri. Z 12 leti otroci že lahko postanejo vrhunski velemojstri.« Za dobrega šahista so pomembne lastnosti visoka stopnja tekmovalnosti, radovednost, motiviranost, vztrajnost in psihična trdnost. Na tekmovalni poti je ogromno porazov, a ne gre obupati, šah te okrepi. »Šah je psihološka igra. Zgodi se, da že vidiš ciljno črto, sledi trenutek nepazljivosti in potem celo izgubiš,« pristavi velemojstrica.

Učne ure za šahovski podmladek potekajo na treh lokacijah:

## Šah za v vitrino

Šahovske figure Best Chessmen Ever, ki jih je oblikoval Jonas Žnidaršič, sta pohvalila tudi svetovna velemojstra Gari Kasparov in Magnus Carlsen. Pravilno obtežene se še posebej izkažejo pri hitropoteznem šahu, kjer je treba partijo odigrati v manj kot 10 minutah, saj ne padajo naokoli šahovnice. Cena posameznega seta se giblje od 150 do 700 evrov, odvisno od lesa, iz katerega je izdelan. »Tak šah je primernejši za dolge šahovske proge ali za v vitrino, škoda ga je za vsak dan,« je slikovita Darja Kapš.

**Šahovska velemojstrica in mednarodna mojstrica Laura Unuk je oktobra s šahistkami Tajfun – ŠK Ljubljana osvojila ekipno zlato medaljo na evropskem klubskem šahovskem prvenstvu v srbski Vrnjački Banji. Gre za izjemen dosežek, saj je to prvi takšen uspeh za katerikoli slovenski šahovski klub. Ob uspešni šahovski karieri pa je Laura še študentka biokemije na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo v Ljubljani.**

## Kdo vas je navdušil za igranje šaha?

Moj dedek. Za svoje čase je bil precej napreden. Šah je igral na računalniku že, ko sem bila jaz stara sedem, osem let.

## Vaša najljubša zmaga?

Leta 2018 na svetovnem prvenstvu v Urugvaju v kategoriji do 18 let, ko sem že eno partijo pred koncem postala svetovna prvakinja.

## Je šah šport?

Na mojem nivoju igre vsekakor. Za eno šahovsko partijo porabim tudi do 2000 kalorij.

## Ste že igrali z računalnikom?

### Ste ga premagali?

Na začetku se je računalnik dalo premagati, danes je to nemogoče. Tudi največjim mojstrom to ne uspe več.

## Kdo so vaši šahovski idoli?

Trenutni svetovni prvak Norvežan Magnus Carlsen in Madžarka Judit Polgar, najmočnejša ženska igralka v zgodovini.

## Je kakšna razlika med ženskim in moškim šahom?

Vsekakor. Šahistk je le 10 do 15 odstotkov, za 200 točk smo šibkejše od moških. Zdi se mi, da moški lažje odmislijo težave, ki jih pestijo, in se lažje osredotočijo na šah. Tu so tudi biološke razlike.

## Katere figure so vam ljubše, črne ali bele?

Z belimi se začne partija. To je pol poteze razlike, kar je neke vrste razbremenitev.

## Koliko časa porabite za trening?

Zdaj, ko študiram, 10 ur na teden. Veste, bolj ko spoznavаш šah, bolj postaja kompleksen.

## Kakšni so vaši cilji?

Zdaj sem mednarodna mojstrica v absolutni kategoriji in ženska velemojstrica. Rada bi postala velemojstrica v absolutni kategoriji, saj mi manjka le to. Še diplomirati moram, potem bom pa videla, ali se da živeti od šaha.





## Mesto marljivih ljudi

Naša sogovornica je po rodu iz Kazahstana, slovenščino pa obvlada bolje od marsikaterega Slovenca. Indira Bajt je ženska za vzor, s čimer se boste strinjali, ko boste prebrali njeno vznemirljivo življenjsko zgodbo. Šahovska mojstrica si je ustvarila zveneče ime med nepremičninskimi agenti in dokazala, da je lahko postavljanje kariernih temeljev v tuji državi prvovrstna priložnost za uspeh.

TOMAŽ MIHELIC



### Kaj vas je prepričalo, da ste se leta 2004 preselili v Ljubljano?

Včasih je usoda nepredvidljiva in te popelje v svet, ko najmanj pričakuješ. Zaupala sem srcu in soprogu, ki je zaradi službenih obveznosti predlagal, da se preseliva v njegovo domovino. Veliko bolje je odkrivati lepote nekega okolja, če si v dvoje. Tukaj sem se takoj počutila sprejeto. V tej butični, urejeni, udobni deželi sem našla svoj raj. Še najbolj sem pogrešala dinamiko velemesta, ki te ponese skozi dan, da se izgubiš v množici mimooidočih. Prija mi ta razlika, vrvež milijonskih mest in milina spokojnih sosesk, zato se vsaj enkrat na leto za kakšen mesec odpravim v New York, da se naužijem vsega, česar tukaj ne najdem. In potem se polna energije vrnem v čisto, zeleno Ljubljano, kjer sta pitna voda iz pipe in dobra kava nekaj samoumevnega.

### Torej ste se zlahka privadili na nov dom?

Sem. Korenine matere ruščine in romantične slovenščine se prepletajo po slovanski duši. Razumela sem skoraj 80 odstotkov slisanega, čez dobro leto sem se že nemoteno sporazumevala, po dveh pa tekoče govorila slovensko. Navdušila me je tukajšnja domačnost. Četudi človeka ne poznate, mu namenite spodbuden pogled, kar je vtisnjeno v vaš karakter. Nič ameriške zaigranosti ni v pozdravih in objemih. Moja hči se je

rodila tukaj in opažam, da ji je prijaznost prirojena značajska lastnost. Občudujem vašo zavzetost in zvestobo slovenski besedi. V Kazahstanu smo ta pomembni nacionalni ponos žal izgubili, saj so bile ruske šole dominantnejše. Kazaščine je ostalo le še za vzorec, zato sem hvaležna babici, da me jo je naučila govoriti in brati. Vi pa ste najboljši dokaz, da je majhnost le v glavi in da se moč nekega naroda ne meri v številu prebivalcev, temveč v ljubezni do svojega jezika. Ne samo, da ga znate obdržati, ampak ga gojite z neprecenljivim občutkom.

### »TUKAJ SEM SE TAKOJ POČUTILA SPREJETO.«

**Slovinci se odpravimo po svetu v željo po boljšem ekonomskem statusu. Vam je bilo to malce oteženo, ko ste se znašli na precej omejenem trgu in ste se morali dokazati v vlogi nepremičninskega agenta. Še prej pa ste si svoj status ustvarili s črno-belimi figurami, mar ne?**

Tako je. Že pred selitvijo sem bila profesionalna šahistka, kar je vzbudilo zanimanje slovenske šahovske zveze, ki me je povabila v reprezentanco. Takoj sem se udeležila turnirjev in po letu dni sem na podlagi rezultatov dobila državljanstvo. Pod novo zastavo sem nastopila najprej na evropskem prvenstvu, zatem še na olimpijadi, kar je bil

za mlado mamico velik zalogaj. Z odraščanjem otroka je bilo vedno težje usklajevati mednarodne tekme, zato sem bila primorana poiskati druge izzive. Znašla sem se v nepremičninah, in kot ste že sami dejali, je v žepnih državah težje prigrarati prijemljivo vsoto denarja. Vendar če si pripravljen vložiti veliko svoje energije in si strukturiran, zanesljiv agent, se ti bo prej ali slej ponudila priložnost za dober zaslužek. V našem poslu obstaja element jackpota, ko poleg povprečnih poslov vsaj enkrat letno dobiš nekaj velikega. Za to se mora poklopiti ogromno stvari in takšno dogovarjanje traja tudi po več mesecev.

**Toda vi niste le ena izmed nepremičninskih posrednikov, ampak ste si na tem majhnem teritoriju ustvarili odmevno ime. Kaj je vaša prednost?**

Zaupanje, lojalnost in odlična ekipa. Pa tudi šahovsko ozadje mi koristi, saj so predvsem moški prepričani, da znam dobro računati in za več potez vnaprej predvideti korake. (nasmeh) Obenem sem se sposobna hitro prilagoditi različnim okoliščinam, zato sem se tudi brez težav zlila s tem edinstvenim mestom in z ljudmi, ki cenijo kakovost, znanje in predanost. Sem ponosna ambasadorica Ljubljane. Z zanosom povabim kolege iz tujine, da nas obiščejo in se naučijo teh lepot.

## Feniks s Prešernovega trga

KATJA ŠOLTES

**N**aši predkrščanski predniki Praslavani so ob nastopu zimskega solsticija praznovali rojstvo Svarogovega sina Svarožiča, ki je posebljal sonce. Takrat se dan začne ponovno daljšati in zato simbolizira zmago luči nad temo, dobrega nad zlim. Njihovi potomci se veselimo rojstva Božiča, malega boga. Ljubljanci, verni in le radovedni, v adventnem času zelo radi obiščemo božične jaslice in mašo polnočnico v frančiškanski cerkvi Marijinega oznanjenja nasproti Tromostovja.

V kraju v osrednji Italiji, imenovanem Greccio, lahko na stropu kapelice najdemo Giottovo upodobitev Frančiška Asiškega, ki malo dete Jezusa polaga v zibelko. To je bila prva dramaturgirana uprizoritev Jezusovega rojstva, zato zamisel za postavitev božičnih jaslic pripisujejo prav ustanovitelju frančiškanskega reda.

Cerkev Marijinega oznanjenja na Prešernovem trgu 4 z vsemi pripadajočimi objekti vred je trdoživ in trpežen kompleks. Cerkev je sicer zgodnjebaročna, a njena podoba se je dograjevala in spreminjala do danes. Njeno predhodnico na istem mestu je najprej do temeljnega kamna uničil požar. Knjižnico in samostan je kasneje skoraj pokončal ljubljanski potres. Že od konca 18. stoletja v tem kompleksu kljubujejo vsem ujmam frančiškani, ki so se sem priselili z Vodnikovega trga. Da, tudi Valentin Vodnik je bil nekoč frančiškan, imenovan brat Marcelijan.

Kompleks obsega samostan, našo najstarejšo knjižnično ustanovo, pinakoteko, zakladnico, vrt in sveže prenovljen študentski dom. Čeprav je sam arhitekt neznan, po slogu sodeč morda iz Lombardije, je pri ureditvi cerkve in samostana sodelovalo več zvonečih imen: glavni oltar je delo Francesca Robbe, poslikave so v razmiku 80 let nastale izpod mojstrskih rok Matevža Langusa in Mateja Sternena. Jože Plečnik je prenovil kapelo Božjega groba v samostanu, arhitekturni biro Kombinat pa je temeljito posodobil in osvežil študentski dom.

Poslanstvo skrbi za uboge in revne je tod še danes živo. Lačnemu v Ljubljani je vsako dopoldne na voljo sendvič, ki še kako prav pride v mrzlih zimskih dneh.

Naj ga praznujemo kot verski ali družinski praznik ali oboje – se predvsem spomnimo, da božič simbolizira sprejemanje, upanje in človečnost v vseh nas. Pa še dan bo daljši.





# Po nekdanji promenadi

Danes imamo instagrame, tiktoke in tinderje, naši pradedki in prababice pa so imeli promenado. Na njej so veljala podobna pravila kot na družabnih omrežjih. Prav tako sta bila pomembna videz in popularnost, samo obnašali so se veliko bolj uglajeno. S fotografijno sva se novembrskega večera odpravili po njihovih stopinjah, sprehod sva začeli pri Prešernovem spomeniku.

NINA KOŽAR

Čopova ulica je samevala v kratkem zatišju med poletno turistično gnečo in prazničnim decembrom. V kotu Prešernovega trga je pri maketi mesta poplesaval osamljen junak, v kavarni Stow 2 go pa si je dekle naročilo kavo. Malce bolj živahno je bilo v majceni trafiki na hišni številki 8, kjer se je stiskalo nekaj kadilcev, ki so prišli po nove zaloge tobaka. Lahko bi zavili v Bankarium – Muzej bančništva Slovenije na Čopovi ulici 3, pa sva svoje kovance raje zapravili za mini palačinke s cimetom pri Puffy Lil' Pancakes. To je tisti drobn kiosk, ki živi pod stopnicami nekdanje slaščičarne Konditor, v katero se je naselil mogočni McDonald's.

V pasaži, iz katere je vhod v Mestno gledališče ljubljansko, igra glasba iz trgovine rabljenih plošč VOM. Nihče ne ve, kako to, da se je v nespremenjeni obliki obdržala od konca šestdesetih let, vsi pa si radi zabrudamo šlagerje, katerih ovitki so razstavljeni v njeni izlozbi. Na drugi strani prehoda sameva Nazorjeva ulica. Poleg trgovine z otroško opremo v bež barvi je na številki 8 veliko bolj pisana prodajalna metražnih tkanin Elegance Showroom. Prijazna prodajalka nama pove, da si še vedno veliko ljudi šiva svoja oblačila. Nekaj metrov nižje v trgovini Nogavičar dobijo še nogavice, spodnje perilo in kopalke slovenskega porekla. Priljubljeni lokali Lana's Corner, Hood Burger in Aftr počasi pospravljajo svoje mize, v kiosku Niam Niam pa lačnim

mimoidočim še kar pridno pripravljajo nasitne kantonske žlikrofe za domov.

Šele ko pri Nami prečkava Slovensko cesto, prideva na nekdanjo promenado. Ta se je začela na Cankarjevi cesti, končala pa pri Tivolskem gradu, ki ga že vidiva v daljavi. Leva stran ulice je očitno posvečena slabovidnim, saj so na njej drug ob drugem kar trije optiki. Nasprotno stran ulice pa so zasedle blagovne znamke hitre mode in velike prehranjevalne verige, v katerih brbotajo najstniški hormoni. Na križišču z Beethovno ulico najdeva njihovo protitež, najprej v trgovini Alto, ki ponuja športno elegantna oblačila za mlade, nato pa še v priljubljenem lokalu TOZD, ki se je na Cankarjevo cesto 8 preselil z Gallusovega nabrežja. Tam sva pozdravili stare znanke, si ogreli roke in se odpravili naprej mimo Opera bara, Narodne in Moderne galerije ter cerkve sv. Cirila in Metoda do podhoda pod Bleiweisovo cesto. Za vas ne vem, ampak jaz ne znam iti skozenj, ne da bi preizkusila njegov odmev. Še nekaj korakov po stopnicah navzgor in že sva bili na začetku Jakopičevega sprehajališča, kjer je trenutno na ogled razstava 50 let gozdnih učnih in tematskih poti po Sloveniji. Pred nama se je v temi svetil Tivolski grad s stopniščem, ki ga krasijo litoželezni kipi psov. Ampak najino pozornost so tik pred ciljem ukradli simpatični učenci pasje šole Alfakan, ki so se tisti večer v Tivoliju učili hoditi vstric s svojimi lastniki, zato sva pozabili na kipe in za lahko noč raje počohali prave kožuške.

## FOTO LAJKAŠI

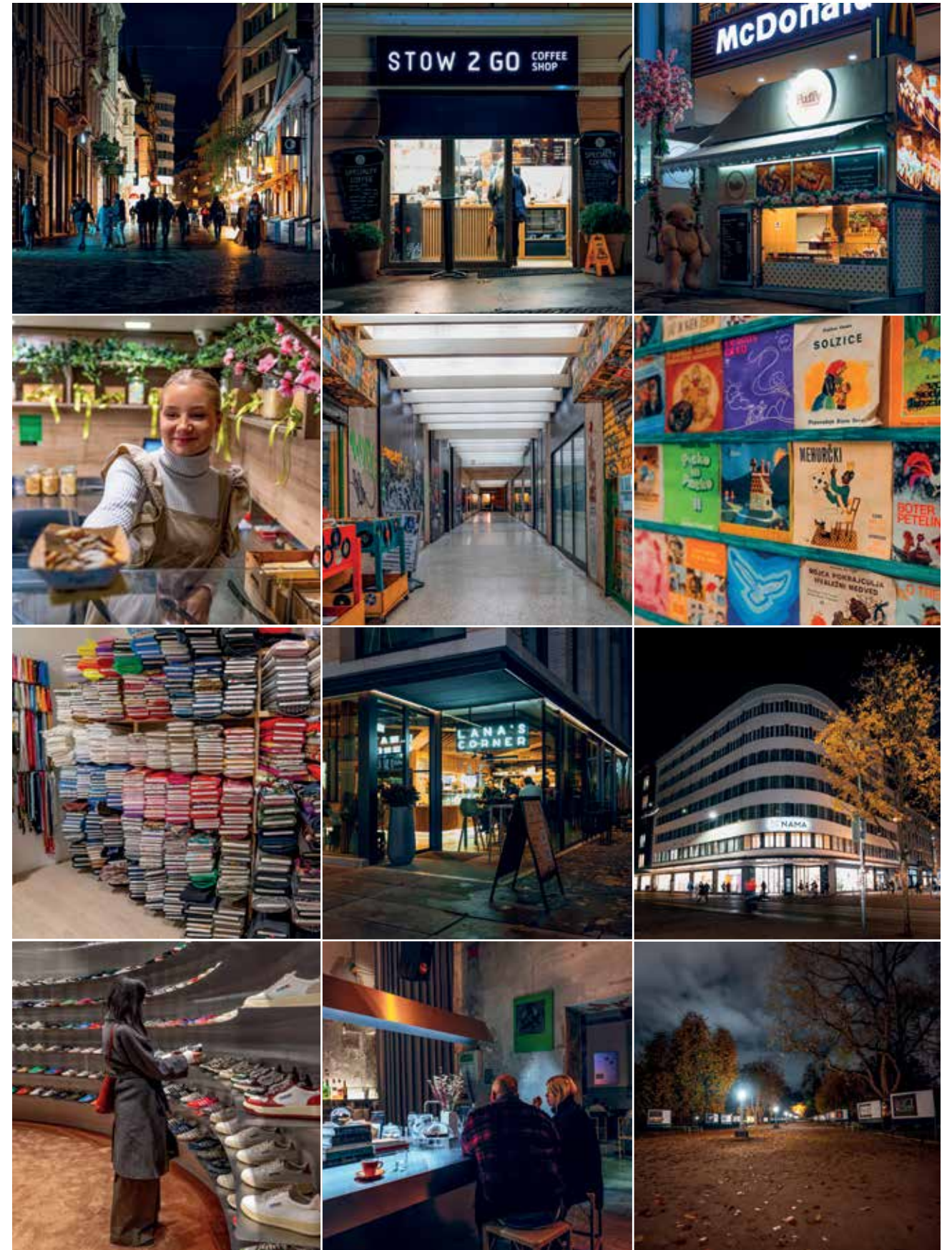
Do leta 2004 je imel na Cankarjevi cesti svoje prostore Foto studio Holinsky, ki ga je med obema svetovnjima vojnama odprl znameniti fotograf Karl Holinsky. S pomočniki je slikal sprehajalce na promenadi in fotografije naslednji dan razstavil v svojem studiu. Ljudje so si jih tam lahko ogledali in naročili za domače albume. Ker so fotografi uporabljali kamere znamke Leica, so jih imenovali lajkaši.

## NAMA ZA NAJU

Znamenito veleblagovnico Nama so po drugi svetovni vojni odprli v nekdanjem Domu službe na Tomšičevi ulici 2, ki je bil kasneje znan tudi kot palača Bata. Nama je okrajšava za Narodni magazin, verigo trgovin, ki je imela sprva sedež v Beogradu. V njej so prodajali tekstil, pohištvo, gospodinjne aparate in igrače, živilska trgovina pa se je v kleti odprla šele kasneje.

## FELDMARŠAL IZ TIVOLIJA

Najbolj znanega vojskovođe habsburške monarhije, feldmaršala grofa Josefa Radetzkega, poznamo po koračnici Radetzky marš, ki jo je njemu v čast napisal skladatelj Johann Strauss starejši, malo pa smo pozabili, da je bil častitljivi mož tudi častni meščan Ljubljane. Z družino je živel v Tivolskem gradu, park pod njim pa je dal v uporabo vsem meščankam in meščanom.





# LJUBLJANČANKA

Ko je Alenka Godec pred več kot tremi desetletji stopila na oder in zapela Tvoja, je postala naša. Na odru vedno da vse od sebe in je hvaležna za vse, kar ji je doslej prineslo življenje. Njeno varno zavetje je njen dom, v katerega je sprejela tudi dve posvojeni psički. Rada ima Ljubljano in ponosno pove, da je prava Šiškarica. Pravi, da je v mestu veliko odrov, med njimi tudi izjemne Križanke, kjer se je pred desetimi leti rodila slovenska verzija muzikala Mamma Mia.

KAJA BENKO





**Verjetno v našem mestu ni odra, ki ga ne bi poznali.**

**Kateri pa so vam najljubši?**

Pravzaprav oder niti ni tako važen. Če rad nastopaš in si v dobri družbi, ni važno, kje si, bolj pomembni so ljudje, vzdušje. Kongresni trg ima svoj čar, pa Mestni trg, velikokrat sem za silvestrovo nastopila tam, tudi lani z Dinamitkami, predlanskim pa sama z bendom. Mestna hiša v ozadju in ljudje naredijo svoje, saj po navadi pridejo tisti, ki me radi poslušajo, in potem se zgodi lepa energija. Čarovnija se lahko ustvari samo skupaj z ljudmi in jaz vedno dam vse od sebe ne glede na to, na katerem odru sem.

**Kje pa boste letos na silvestrovo?**

Zaenkrat bom, kot kaže, doma, kar mi po eni strani godi. Praznični decembrski dnevi so že tako za glasbenike čas, ko veliko službujemo, čeprav je to res drugačna oblika službe. Zelo rada sem tudi doma, saj res ne maram pokanja, predvsem zaradi kužkov, saj se ena od obeh psičk pokanja strašno boji in ob tem zelo trpi.

**Občutek imam, da imate radi manjše, intimnejše odre in dogodke.**

Ja, to imam zelo rada. V Ljubljani je cel kup malih odrov, kjer se res trudijo za dobro muziko, dobro vzdušje. Kavarna Slamič, na primer, ima zame poseben čar, saj sem kot majhna punčka hodila tja z mamo na kosilo in mi je to zelo ostalo v spominu. Kasneje sem velikokrat nastopila tam. Še veliko je takih manjših prostorov in vedno bolj so mi ljubi. Poleti sem imela krasen koncert v Švicariji sredi Tivolija, kjer sta bila tako lepa ambient in občinstvo. Ljubljana res premore veliko lepih lokacij za kulturo. A bolj kot oder mi je pomembno, da sem na njem z ljudmi, ki so mi blizu tudi po osebni plati. Jaz moram poleg sebe videti in slišati Mirana (Mirana Juvana), kako se smeji in uživa, včasih se mi zdi, da še bolj kot jaz. Pa Robija Pikla, z obema veliko nastopam v manjših, intimnejših prostorih. Tukaj pa smo še Dinamitke.

**Prav nastopi Dinamitk so prava eksplozija ženske energije, moči in medsebojne povezanosti.**

Z Damjano Golavšek in Simonom Vodopivec Franko smo prijateljice že dolgo časa in smo navdih druga drugi. Poznam ju že od leta 1988 in ne glede na to, da se vmes nismo veliko družile, je med nami ostala posebna vez, ki je ponovno eksplodirala z Mamma

**»KAVARNA SLAMIČ IMA ZAME POSEBEN ČAR, SAJ SEM KOT PUNČKA HODILA TJA Z MAMO NA KOSILO. KASNEJE SEM VELIKOKRAT NASTOPILA TAM.«**



**»BITI NASMEJAN IN POLN POZITIVNE ENERGIJE JE VEDNO BOLJ POMEMBNO V TEM PONORELEM SVETU.«**

Mio. Ko smo leta 2019 končali nastope z muzikalom, kjer smo nastopale kot Dinamitke, smo si rekly, me gremo naprej, rade pojemo in smo dobro uglasen tercet. Tako kot smo me navdih druga drugi, želimo biti navdih tudi ljudem, poslušalcem, ki pridejo na naše koncerte, in mislim, da nam to kar dobro uspeva. Pa še Abbina glasba je res neskončna in večna, jaz sem že od nekdanj velika oboževalka njihove glasbe.

**V muzikalu Mamma Mia vas lahko vidimo v povsem drugačni luči, kot smo vas sicer navajeni. Ne samo da požete, ampak tudi plešete in igrate.**

Ples niti ni bil taka neznanka zame, saj rada plešem, na valeti sem bila celo zmagovalka šolskega plesnega tekmovanja. Ampak igranje, to pa je bil izziv, a izkušnje iz glasbe so mi zelo pomagale, da sem sproščenost lahko prenesla tudi v besede, ne samo v pesmi. Vloga Rosie mi je pisana na kožo, pa še obdana sem bila z izjemnima Urošem Smolejem in Gojmirjem Lešnjakom Gojcem. Imeli smo krasnega režiserja Juga Radivojevića, pa sem si samo rekla: »Vse bom zmogla.« Vse se je dobro končalo in res neizmerno uživam tako v Mamma Mii kot v muzikalu Nune v akciji.

**Je še kakšen oder, na katerega želite stopiti, pa še niste imeli priložnosti?**

Zagotovo je še kakšen ... Čeprav se ta trenutek ne morem spomniti, da kje še nisem bila, pa to

**»V LJUBLJANI JE CEL KUP MALIH ODROV, KJER SE RES TRUDIJO ZA DOBRO MUZIKO IN VZDUŠJE.«**

nikakor ne pomeni, da sem bila že povsod. Zagotovo je še kakšen prostor, kamor bi z veseljem prišla. Mogoče me pa zdaj najde ...

**Kaj pa, ko ste v občinstvu? Kakšne koncerte imate radi?**

Najraje grem gledat in poslušat svoje glasbene prijateljce. Uživam skupaj z njimi in jih bodrim. Nazadnje sem bila na nastopu svoje prijateljice Anje Rupel in sem glasno navijala, saj vem, koliko nam to pomeni. Tudi na koncerte skupine Elevators grem rada, pa Hamota sem že nekajkrat poslušala. Če ljudi poznaš tudi osebno, si še toliko bolj zagret za spodbujanje. Je pa res, da grem premalokrat, kar ne najdem časa ali pa obsedim doma.

**Od leta 1988, ko ste na Pop delavnici zapele pesem Tvoja, je minilo nekaj deset let, a zdi, kot bi bilo včeraj. Se kdaj ozrete nazaj na prehojeno pot?**

Tvoja je bila moja prva pesem, z njo sem v skupini Cafe začela, potem sem hitro nadaljevala kot solistka. V teh letih sem prehodila veliko stopnic, ne bom rekla, da so šle vedno navzgor. Včasih sem na kakšni obstala za nekaj časa, morda kdaj stopila tudi kakšno nazaj, a je že bilo prav tako. Načeloma

vedno gledam naprej, nikoli pa si ne postavljam zelo dolgoročnih ciljev. Glasba je spontana in najlepše je takrat, ko pride pesem spontano do tebe, te najde, ti pa jo zapoješ. Tvoja je prišla do mene tako nepričakovano, za vedno ostala z mano in še zdaj ne sme manjkati na nobenem mojem koncertu. Še vedno me največkrat spremlja tudi pianist Miran Juvan, ki me je spremljal na mojem prvem živem nastopu leta 1988 v Viteški dvorani, ko sem zapela prav to pesem. Res sva uigran par.

**Kmalu bomo obrnili list na koledarju. Kakšno glasbeno popotnico za leto 2025 bi nam namenili?**

Vem, da danes bo srečen dan! Želim si, da bi bilo leto 2025 v slogu te Domiceljeve pesmi. Pa v slogu še ene njegove: Življenje je lepo tako, kot ponuja se samo, in ne da drugega želiš. Življenje je v osnovi lepo, seveda ni vse odvisno od nas, ampak glede na to, da ga ne moremo zamenjati, si ga moramo narediti čim lepšega. Bolj kot se nam zdi, da gre svet v nepravo smer, da je veliko krivic in žalostnih zgodb, tem bolj se moramo truditi za nekaj nasprotnega. En sam človek ne more spremeniti sveta, ampak če ga polepšaš nekaj ljudem, je vredno. Na tem moramo delati. Vedno bolj! Predvsem pa želim, da bi bili prijazni drug do drugega. Sama sem rada prijazna, ker to izpolnjuje tudi mene. Sem take sorte, tako sem bila vzgojena. Samo prijazen bodi, pa boš zame najlepši človek na svetu.



# DECEMBER v Ljubljani

KAJA BENKO



## Druženje in darilca

Po središču mesta so razporejene praznične hiške, ki z gostinsko ponudbo in zanimivimi darili privabljajo mimoidoče. Sprehodite se po Prešernovem, Kongresnem in Pogačarjevem trgu, Cankarjevem, Gallusovem in Petkovškovem nabrežju ter po Bregu in Stritarjevi ulici, nazdravite s prijatelji in znanci, obudite spomine na leto, ki se poslavlja, in kujte načrte za tisto, ki prihaja, mimogrede pa lahko kupite tudi zanimiva darila za pod novoletno smreko.

### Delovni čas prazničnih sejmov

**Darilne hišice:**  
vsak dan do 1. januarja  
od 11. do 21. ure  
**Gostinske hišice:**  
vsak dan do 5. januarja  
od 10. do 23. ali 24. ure  
**Praznični sejem na Pogačarjevem trgu:**  
vsak dan do 1. januarja  
od 10. do 23. ure

## Dedek Mraz se vrača v Ljubljano

V Ljubljani so bili letos otroci zelo pridni, zato nam je dedek Mraz obljubil, da zagotovo pride na obisk, tudi darilca ima pripravljena. Verjetno se še spomnite, da smo dedka Mraza v naši reviji pobljže spoznali lani skupaj z Miklavžem. Med drugim sta povedala, da so z Božičkom vsi trije veliki prijatelji in da gredo včasih po novem letu tudi skupaj na počitnice. No, pred tem dedka Mraza čaka še prijetno delo, saj bo tudi letos kar pet dni zapored skupaj s svojim sprevodom razveseljeval male in velike otroke. Na pot po mestnem središču bo krenil s Križevniške ulice, se zapeljal po Bregu in čez Čevljarški most, mimo Mestnega trga čez Tromostovje in naprej po Wolfovi ulici vse do Novega trga, kjer si bo vzel še nekaj dragocenega časa za druženje z otroki. Povedal nam je, kako vesel je, ko vidi otroke, ki ga pričakajo s široko razprtimi očmi, se razveselijo enega samega objema, stiska roke, nasmeha in bombona. Lepota praznikov je v človeški toplini in ne v darilih, nas je še spomnil.



**Sprevod dedka Mraza**  
od 26. do 30. decembra  
med 17. in 19. uro  
**Koča dedka Mraza**  
od 21. do 30. decembra  
(razen 24. decembra)  
od 10. do 18. ure

Letos se bodo otroci lahko z dedkom Mrazom srečali tudi v Koči dedka Mraza, ki bo kmalu zrasla sredi parka Zvezda. Vrata bo odprla v soboto, 21. decembra, in bo odprta do 30. decembra (vsak dan razen 24. decembra). Otroke bosta v njej pričakala zabavna škrata, med 14. uro in 16.30 pa tudi dedek Mraz, zato le pripravite svoje praznične želje in ga obiščite. Seveda pa so v koči dobrodošli tudi odrasli, ki niso pozabili, kako fajn je biti otrok.

Dedek Mraz pa ne bo obiskal samo mestnega središča, srečali ga boste lahko tudi na drugih koncih Ljubljane.

V soboto, 28. decembra, se bo s svojo kočijo zapeljal po Črnučah. Ob 17. uri bo krenil po Cesti Ceneta Štuparja in Dunajski cesti do Kulturnega doma Črnuče, kjer se bo družil z otroki in jih obdaril s sadjem in bomboni.

Dedek Mraz ima zelo rad tudi gledališče, zato bo obiskal številne otroške predstave, med drugim Snežinkino dogodivščino, ki jo ŠODR teater pripravlja v Četrtni skupnosti Šentvid. 22. decembra bo predstava v Dvorani Guncle, 27. v Ljudskem domu Šentvid, 28. pa v dvorani Na gmajni.

Program vseh decembrskih dogodkov v četrtnih skupnostih si lahko ogledate na spletni strani **ljubljanasi**, v rubriki Četrtna skupnosti.



**Delovni čas prazničnega sejma na gradu**  
Vsak dan  
do 6. januarja  
od 12. do 18. ure



## Praznična podoba Ljubljanskega gradu

V prazničnih dneh se spleča povzpeti tudi na Grajski grič, s katerega se odpirajo čudoviti razgledi na praznično okrašeno mestno središče. Za pot na vrh izberite katero od urejenih poti ali vzpenjačo, na vrhu pa nikar ne spreglejte prelepega praznično okrašenega dvorišča, na katerem med drevesci poteka grajski praznični sejem z izbrano ponudbo. Med drugim obiščite kapelo sv. Jurija, kjer so na ogled jaslice z lesenimi figurami v naravni velikosti, ki jih je izdelal Miro Rismondo. Na gradu se bo ustavil tudi dedek Mraz, ki bo v soboto in nedeljo, 14. in 15. decembra, obiskal predstavi Friderik čaka zimo.

1

okrašeno mesto



**50**  
kilometrov  
prazničnih  
lučk

Zgodbo Veselje življenja  
pripoveduje več kot  
**850**  
svetlobnih teles.



## Dedek Mraz obvlada tudi sodobne tehnologije

Ste vedeli, da zna tudi dedek Mraz uporabljati računalnik in se z otroki povezati prek spletnih platform?

V Tehnološkem parku Ljubljana so z Znanstveno-zabavnim parkom Tehnopark Celje dedka Mraza povabili, da se skupaj z znanstvenikom poda na nepozabno potovanje po skrivnostnih koticih tehnologije in znanosti. Na poti mu bodo otroci pomagali izbrati njegove najprej barve in raziskali skrivnosti svetlobe, skupaj bodo pesali v svetu milnih mehurčkov, kjer lahko celo dedek Mraz pristane v enem izmed njih. Seveda ga bodo presenetili tudi z darilom in skupaj z njim zapeli njegovo himno.

Tehnološki dedek Mraz bo otroke obiskal v sredo, 18. decembra, ob 19.30, ko bo potrkal na vrata spletne platforme ZOOM. Njegov obisk bo brezplačen, trajal bo približno 30 minut in bo namenjen otrokom, starim od 5 do 11 let. Prijave zbirajo na spletni strani [tp-lj.si](https://tp-lj.si) v rubriki Dogodki.



Po mestu je postavljenih **9** smrek in **89** zelenih dreves.

Osrednja smreka na Prešernovem trgu je visoka **21** metrov in teška **5** ton.

Zelena drevesa so krasili otroci iz **15** ljubljanskih osnovnih šol in **8** dnevnih centrov aktivnosti za starejše.

Za smreko v Mestni hiši so na OŠ n. h. Maksa Pečarja izdelali približno **200** okraskov.



## Praznične smreke in zelena drevesa

Po središču mesta je postavljenih devet okrašenih smrek, največja med njimi stoji na Prešernovem trgu. Meščanke in meščani so z glasovanjem na družbenih omrežjih odločili, da jo poimenujejo Anita ter tako izrazijo čast veliki humanitarki in častni meščanki Ljubljane Aniti Ogulin, ki nas je letos zapustila. Še kako aktualna ostaja njena poslanica, ki jo je bralcem Ljubljane namenila konec leta 2022: »Bodimo odgovorni (tudi do šibkejših od sebe), povezovalni, solidarni, strpni, razumevajoči. Da bi znali in zmogli ustvarjati toplino v srcih in domovih in da bi se zavedali, da je dragocenost v človeku in ne zgolj v dobrinah.«

Na več lokacijah po mestnem središču stoji tudi 89 zelenih dreves, ki jih bodo po praznikih vrnili nazaj v naravo. Za njihovo okrasitev so poskrbeli učence in učenci ljubljanskih osnovnih šol ter obiskovalke centrov aktivnosti za starejše, ki so okraske izdelali iz odpadnih materialov. Med krašenjem smo srečali učence OŠ Martina Krpana, ki so za smrečico pri Prešernovem trgu naredili okraske iz filca. Otroci 4. in 5. razredov so se izdelave lotili na šiviljskem krožku in se pri tem zelo zabavali. Nekaj korakov naprej so svojo smrečico okraševali učenci 1. in 2. razreda OŠ Koseze. Okraske so naredili iz pokrovov za kozarce za vlaganje, ki so jih odeli v pisane barve. Tudi okraski na drugih drevesih, ki so jih okrasili osnovnošolci, so zelo zanimivi in neprecenljivi, saj kažejo, da domišljija in ustvarjalnost res nimata meja.

Izdelave okraskov so se lotili tudi v vseh osmih dnevnih centrih aktivnosti za starejše v Ljubljani. Obiskovalke centrov so jih izdelale iz žarnic, ki so jih poslikale in odele v posebna oblačilca. Njihove okraske najdete na zelenih drevesih na Tromostovju in pri Pošti na začetku Čopove ulice.

Vsa zelena drevesa nam pripovedujejo zgodbo vključevanja, medgeneracijskega sodelovanja in vnovične uporabe materialov, ki bi sicer končali med odpadki. Del te zgodbe lahko postanete tudi vi. Prinesite svoje okraske, take, ki jih ne potrebujete več ali ste jih naredili sami, in okrasite zelena drevesa. Prostora je dovolj za vse okraske.

Posebna zgodba pa je smreka, ki stoji v osrednjem atriju Mestne hiše. Letos so za njeno okrasitev poskrbeli učenci OŠ n. h. Maksa Pečarja, ki so pod vodstvom učiteljice likovne umetnosti razmišljali o obilju v prazničnih dneh, nato pa se na tehniškem dnevu lotili dela. Iz materialov, ki so jih našli v šoli, so izdelali okraske v rdeče-beli barvi, ki spominjajo na sladkarije in darilca. Uporabili so stare zgoščenke, stiropor, folijo, ostanke blaga, papirja in podobne materiale ter izdelali prekrasno okrasitev.

## Sproščeno in varno v praznično Ljubljano

**Izognite se gneči in iskanju prostega parkirnega prostora ter se v središče prazničnega dogajanja zapeljite z mestnimi avtobusi.**

Decembar je čas sprostitve, druženja in uživanja na ulicah in trgih v mestnem središču. Blizje bomo letu 2025, bolj veselo bo razpoloženje. Zato le pustite avto doma in se v mesto pripeljite z mestnimi avtobusi. Da bo odločitev za avtobus še lažja, naj vam povemo, da bodo od 26. decembra naprej vse vožnje z mestnimi avtobusi po 17. uri brezplačne, na silvestrovo pa bodo avtobusi brezplačno vozili vso noč.

Na LPP so v tem času uvedli še nekaj »prazničnih« ukrepov: na linijah 1, 6, 9 in 11 bodo vozili dodatni avtobusi, podaljšan bo tudi čas odhoda na vseh nočnih linijah. Zadnji avtobusi bodo z Bavarskega dvora odpeljali ob 1. uri zjutraj, dodali bodo še nočno linijo N9, ki bo začela voziti po 22.30 in bo povezovala Bavarski dvor in P+R Barje. Brezplačno bo tudi parkiranje na parkiriščih P+R.

Čeprav bodo vožnje z avtobusom brezplačne, vseeno potrdite svoje vozovnice, saj vam to med drugim zagotavlja zavarovanje na avtobusu v primeru nezgode. Tisti, ki nimate Urbane ali plačilne kartice, potrditev lahko opravite s QR-kodo, ki jo najdete na spletni strani [lpp.si](https://lpp.si) ali na potniški blagajni LPP.



**Brezplačni prevozi z mestnimi avtobusi v coni 1**  
od 26. decembra

do 2. januarja vsak dan od 17. ure naprej, 31. decembra pa vso noč

**Brezplačno parkiranje na parkiriščih P+R (Stanežiče, Barje, Dolgi most, Ježica, Letališka, Stožice in Studenec)**

od 26. decembra  
do 2. januarja 2025  
vsak dan od 17. ure naprej





Vrata  
Izmenjevalnice  
novoletnih okraskov  
in popravljavnice  
prazničnih lučk na  
infotočki Misija 100 na  
Pogačarjevem trgu 3  
bodo odprta v torek,  
17. decembra, med  
15. in 17. uro.



Foto: Jaka Teršek, Doris Kordić

## Je še kaj upanja za moje lučke?

Na infotočki Misija 100 na Pogačarjevem trgu Ekologi brez meja skupaj z MOL in Turizmom Ljubljana pripravljajo izmenjevalnico novoletnih okraskov in popravljavnico prazničnih lučk, s čimer želijo spodbuditi vnovično uporabo okraskov. Katja Sreš, predsednica Ekologov brez meja, pravi, da so v izmenjevalnici dobrodošle prav vse oblike, barve in namembnosti okraskov, od tistih za na smrečico do drugih dekoracij, ki naše domove v teh dneh delajo čarobne.

### Zakaj je odločitev za popravilo lučk boljša kot nakup novih?

Popravilo je na splošno boljša odločitev od nakupa novih izdelkov. Najboljši je namreč tisti odpadek, ki sploh ne nastane, podaljševanje življenjske dobe izdelkov pa je nasploh eden najbolj trajnostnih ukrepov. Naša popravljavnica je brezplačna, s popravilom pa si prihranimo stroške, ki bi jih imeli z nakupom novih lučk.

### Kakšne lučke lahko prinesemo v popravilo? So morda kakšne, ki se jih ne da več popraviti?

Glede na to, da je mojster iz Servisa Jurco, ki se nam bo pridružil tudi letos, na lanskem družabnem dogodku oživil 45 let stare lučke, verjamemo, da bo tudi tokrat kos večini izzivov, zato le prinesite svoje lučke in ob pomoči mojstra bomo poskrbeli, da spet zasvetijo.

### Katerih načel naj se držimo pri okraševanju, da bomo čim bolj prijazni do okolja?

Kot pravi vplivnica Nika Veger, naj nam bodo lepe in poceni stvari za trendovsko okrasitev le navdih za ustvarjanje, saj imamo v bližini gotovo kup cenejših – zastoj je še boljše kot za evro – in naravi prijaznejših alternativ. Če se nakupu novih okraskov ne moremo upreti, zavijmo v centre ponovne uporabe in izberimo izdelke iz druge roke.

### Kaj pa glede smrečice? Naravna ali umetna?

Na voljo imamo več možnosti kot zgolj izbiro med naravno in umetno. Najbolje je, če smo malo kreativni in smrečico izdelamo kar sami, recimo iz odpadnih materialov ali pa iz suhih vej. Lahko pa okrasimo tudi smreko, ki raste v gozdu ali na našem dvorišču. Pri tem seveda uporabimo okraske iz naravnih materialov in jih po praznikih odstranimo. Tako so delali tudi v preteklosti, krasili so smreke v gozdu. Poleg omenjenih alternativ je okolju prijazna možnost tudi najem drevesa, ki ga omogoča Zeleno drevo.

Če pa se že odločamo med omenjenima dvema možnostma, je boljše, da izberemo naravno, ki je seveda ustrezno označena in torej posekana na trajnosten način. Če pa dobimo umetno smrečico iz druge roke ali v centru ponovne uporabe, jo seveda uporabljajmo kar se da dolgo.

## Vstopite v Čarobni gozd

Paviljon v parku Zvezda se decembra prelevi v Čarobni gozd, v katerem potekajo ustvarjalne otroške delavnice, ob petkih, sobotah in nedeljah pa tudi otroške predstave, koncerti in free-style showi. Čarobni gozd je odprt do 23. decembra vsak dan od 17. do 19. ure. Celoten program najdete na spletni strani [pionirski-dom.si/novice/carobni-gozd-2024](http://pionirski-dom.si/novice/carobni-gozd-2024).



V parku Zvezda visi **49** lampijonov, ki so jih izdelali učenci ljubljanskih osnovnih šol.

**18** hišic z darilnim programom, **14** malih gostinskih hišic in **9** velikih gostinskih hišic lahko obiščete na prazničnem sejmu.

Pred Mestno hišo bo nastopilo **28** otroških pevskih zborov iz **26** šol.

# Prireditve v središču mesta

### POGAČARJEV TRG

Petek, 13. december: BQL Rok & Budale  
Sobota, 14. december: Drugo Dugme  
Petek, 20. december: Natalija Verboten  
Sobota, 21. december: Il Divji Show  
Ponedeljek, 23. december: Firbci  
Četrtek, 26. december: Miki Vlahović & The Band  
Petek, 27. december: Children of the 90's feat. Dominik Kozarič, Anja Rupel, Frenk Nova (ex. Babilon) & Iris Ošljaj  
Sobota, 28. december: Vili Resnik  
Nedelja, 29. december: Rišpet  
Ponedeljek, 30. december: Domen Kumer  
Torek, 31. december: silvestrovanje - Samantha Maya, Boom!, Flirt

### NOVI TRG

Sobota, 14. december: ljubljanski osnovnošolci in koncert zmagovalcev natečaja Mladih zmajev - Hit betona  
Nedelja, 15. december: Nina Strnad jazz band  
Ponedeljek, 16. december: Počeni škafi  
Torek, 17. december: Balkan Boys  
Sreda, 18. december: Big Band Krško z vokalnimi solisti  
Četrtek, 19. december: Batista Cadillac  
Petek, 20. december: Keltika  
Sobota, 21. december: Orlek  
Nedelja, 22. december: Ethnotrip  
Ponedeljek, 23. december: Jure Počkaj s Pozabljenim orkestrom  
Sreda, 25. december: The Golden Dixie Boys

### TRG FRANCOSKE REVOLUCIJE

Ponedeljek, 30. december: Regen, Happy Ol'McWeasel, Slon in Sadež  
Torek, 31. december: silvestrovanje - No OFFENCE!, Koala Voice, Recycleman ex. Ali En

### MESTNI TRG

Ponedeljek-sreda, 16.-18. december: nastopi pevskih zborčkov ljubljanskih osnovnih šol na stopnišču Mestne hiše  
Torek, 24. december: božični koncert - Maša Golob, Flora Ema Lotrič, Vita Furman Peterlin, Lara Hrastnik, Tanja Činč  
Torek, 31. december: silvestrovanje - Lado Leskovar, Samuel Lucas

### KONGRESNI TRG

Četrtek, 26. december: Nina Pušlar, Petar Grašo  
Petek, 27. december: Tabu, Miran Rudan InDesign  
Sobota, 28. december: Manouche, Magnifico  
Nedelja, 29. december: Vesna Pisarović, Crvena Jabuka  
Ponedeljek, 30. december: Ansambel Saša Avsenika, Polkaholiki  
Torek, 31. december: silvestrovanje - Čuki, Nastja Gabor, Luka Basi  
Sreda, 1. januar: Soul Fingers





# Skupaj praznujemo

Polni prazničnega veselja smo začeli odšteti zadnje dneve starega leta. To je čaroben čas, v katerem se nam izpolni marsikatera želja. A med nami so tudi ljudje, ki jih navadno ne opazimo. Njihove želje niso velike, so pa zelo dragocene. Razveselite jih lahko že s prijaznim pozdravom, stiskom roke, pozornim poslušanjem in zagotovilom, da niso sami. Njihova sreča bo osrečila tudi vas. Čas, ki ga namenimo drug drugemu, je najlepše darilo.



**LILJANA STOJANOVIČ**

socialna oskrbovalka v Zavodu za oskrbo na domu Ljubljana

## Starejšim pričarajmo lepe praznike

Vsak med nami živi v skladu s svojimi željami, potrebami in zmoglostmi. Vsak se sooča s svojimi težavami in strahovi. Vsi sledimo nevidni življenjski črti: rojstvo, otroštvo, mladost, zrelost. Vsi bomo prehodili to pot in se bolj ali manj čili znašli pred živim, ki se imenuje starost. To je obdobje, ko se zazremo nazaj in pogledamo, kakšno pot smo prehodili. Včasih smo ponosni nase, drugič pač ne. Nekatere stvari bi spremenili, druge sprejemamo kot del našega napredka in rasti. Ob tej bilanci pa vedno trčimo na najpomembnejše – kakšne odnose smo ustvarjali, kako smo negovali ljubezen, spoštovanje, razumevanje in skrb za drugega.

Pri svojem delu s starejšimi sem se veliko naučila. Predvsem strpnosti, prilagoditve, intuicije, komuniciranja ter uporabe pridobljenega znanja in življenjskih izkušenj. To poslanstvo zahteva široko strokovno in splošno znanje, sposobnost povezovanja, prenašanje znanja, natančnost in predvidevanje, predvsem pa sočutnost, razumevanje in podporo. Velikokrat smo pri svojem delu poslušalci, svetovalci, negovalci, strežnice, kuharji in snažilke, ob tem pa uporabljamo še osebne pristope za dvig optimizma in energije, za smeh in dobro voljo.

Pri delu na terenu smo sami. Vsak dan in vsak obisk sta drugačna, saj ljudje živijo različno. Tako nikoli ni dolgčas. In nikoli, ampak res nikoli ne mine dan, da ti ne bi dal česa pozitivnega, kar ohraniš kot lep spomin, ali pa malo manj prijaznega, kar je nova

izkušnja in nauk za življenje. Naše delo je način življenja, kljub temu da je izjemno naporno in predvsem premalo plačano. Z vsakim obiskom ostane pri ljudeh delček nas in naše energije. Če s tem komu polepšamo dan, da se počuti bolje, so tudi naši dnevi izpolnjeni.

Zase lahko rečem, da si ne bi želela delati ničesar drugega. Sploh zdaj, ko sem pridobila vrhunsko strokovno znanje, prakso in izkušnje, tudi življenjske. Mislim, da je prav, da sem del razvijajoče se skrbi za starejše in po najboljših močeh prispevam k temu, da imajo lepše življenje. Tudi sama bom nekega dne v tej življenjski vlogi, ki si bom želela ravno to – pomoč z razumevanjem mojih potreb.

## NAJLEPŠE DARILO, KI GA LAHKO DAMO, JE OBISK IN NEŽEN OBJEM.

Spet se izteka leto. Prihaja praznični čas. Za starejše in za nas, ki jih obiskujemo, ni praznični čas pravzaprav nič čarobnega. Težko si je zamisliti čarobnost, ki jo preživimo v bolniški postelji. Najlepše darilo, ki jim ga lahko damo, je obisk in nežen objem. Odložimo telefon, v njem ni pristnosti in topline. Zazrimo se ljudem v obraz in jim v oči povejmo, da jih imamo radi, da spoštujemo njihov trud in življenjsko pot. V prazničnem času se sprehodimo skozi njihove spomine na drugačna praznovanja. Zapišimo kakšno pesem ali obudimo kakšen star običaj. Vstopimo v njihov svet, v svet počasnosti in že nekajkrat slišanih zgodb. Veliko jim pomeni občutek, da niso pozabljeni in v breme. Čas in dobra volja sta tisto, kar si želijo od nas. Zazrimo se vase in storimo nekaj za drugega. Sposodila si bom besede Matevža Šaleharja iz revije Ona: »Sočutje bi moralo biti valuta namesto denarja. Ne zavedamo se, kako bi bil svet potem lepši.«

Socialni oskrbovalci smo le delček v mozaiku življenja starejših, vendar smo lučka, ki sveti prav vsak dan vse dni v letu, tudi v času čarobnih praznikov. Želim si, da bi naš prispevek bil kakovostnejšemu staranju v domačem okolju prepoznali tudi posamezniki, svojci, stroka in država. Spoštovani sodelavci, ponosna sem na nas in naše delo. Mi zmoremo. Vsem pa želim prijaznih besed, toplih objemov in iskrenega voščila – vse dobro.



**JEAN NIKOLIČ**

odgovorni in izvršni urednik Kraljev ulice

## Brezdomni in praznični čas

Osebe z izkušnjo brezdomstva praznični čas doživljajo z mešanimi občutki. Na ulicah je namreč na vsakem koraku vidno praznično vzdušje, a zanje to pogosto pomeni poglabitev njihovih stisk. Medtem ko drugi praznujemo v krogu družine in prijateljev, brezdomni močneje občutijo težo svoje izključenosti. Mrzlo vreme še dodatno poveča njihovo nelagodje.

Praznične želje oseb z izkušnjo brezdomstva so običajno skromne, a v dno duše človeške. Pogosto si želijo preprostih stvari, kot so topla oblačila, higienski pripomočki ali kaj okusnega za napolniti želodec. Poleg osnovnih dnevnih preživetvenih potreb si jih večina želi predvsem priložnosti, koraka proti boljšemu življenju – cenovno dostopnega stanovanja in možnosti zaposlitve, če so delovno sposobni. Upoštevati moramo, da se poleg vidno brezdomnih med brezdomne po evropski klasifikaciji štejejo tudi osebe, ki bivajo v kratkoročnih, negotovih, neprimernih nastanitvah. Tako imenovano prikrito brezdomstvo se pojavlja v različnih oblikah in je precej bolj razširjeno ter pogosto vodi v vidno brezdomstvo.

Ker verjamemo, da lahko praznično obdarovanje prinese kanček svetlobe in veselja tudi v težkih okoliščinah, se v društvu Kralji ulice v tem obdobju vključujemo v različne pobude. Pobuda [uresnicizeljo.si](http://uresnicizeljo.si) s pomočjo spletnega seznama izpolnjuje želje oseb v stiski. Ideja, da brezdomni zapišejo svoje posebne želje, je iskren način, da se povežejo s člani skupnosti, ki želijo pomagati. V lanskem letu je bilo obdarovanih okoli 250 oseb z izkušnjo brezdomstva, ki so

vključene v naše programe. Trije zimski botri pa v prazničnem času (prav tako s pomočjo splošne javnosti) uresničujejo skrite želje otrok, ki živijo v težkih razmerah. Tudi »naši« otroci zapišejo in narišejo pisma Miklavžu, Božičku in dedku Mrazu, ki jih nato obdarijo. Lani so dostavili darila za približno 50 otrok. Letošnjemu novoletnemu obdarovanju oseb z izkušnjo brezdomstva se je pridružila tudi Bohinjska hiša z akcijo Štrikanje štumfov za Kralje ulice.

Mnogi naši člani in članice se vse leto, ne le v prazničnem času, zanašajo na ponujanje časopisa Kralji ulice kot glavni vir dohodka. To je delo, ki ob preživetju pomaga ohranjati dostojanstvo, zato jim le namenite kovanček, a obvezno vzemite svoj izvod Kraljev in ga preberite. S tem ko kupite časopis, podprete prizadevanje brezdomnega, da po tej poti poskrbi sam zase. Ne pozabimo, someščani in someščanke, že prijazna beseda ali vrnjen nasmeh zadoščata za občutek, da nismo nevidni in da je družba mar. Takšne male geste krepijo občutek skupnosti, zato je praznični čas kljub težavam lahko nekoliko svetlejši. Le skupaj lahko ustvarimo bolj sočutno okolje, kjer bodo tudi najranljivejši občutili toplino praznikov in možnost za boljše prihodnost. Trajnejše spremembe pa bomo zagotovili le z zagovarjanjem politik za cenovno dostopna in dostojna stanovanja za vse.

## ŽE PRIJAZNA BESEDA ZADOŠČA ZA OBČUTEK, DA NISMO NEVIDNI IN DA JE DRUŽBI MAR.

Zaključil bi s citatom sodelavke Špele, ki zgoraj omenjeno dobro povzame: »Morda to prerediti razglasimo, a glavni cilj društva Kralji ulice je samoukinitiv. Ta bo možna takrat, ko ne bo več potrebe po vseh zasilnih vzvodih in inovativnih načinih grajenja egalitarnih skupnosti, saj bo vse to že integrirano v strategije, ki jih narekuje in omogoča država ali globalna skupnost. Žal česa takega še ni čisto zares na vidiku, tako da se naš pohod po poti manjšanja škode, ki jo povzroča neenakost, nadaljuje.«

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno stališč MOL in uredništva glasila Ljubljana.



# Knapi iz Most

**Ikonična stavba povojne modernistične arhitekture, ki z ene strani daje zavetje moščanski tržnici, je središče urbane kulture v delavski mestni četrti ob Ljubljani. Španski borci so že 15 let tudi hiša sodobnega plesa, ki jo umetniško vodi Iztok Kovač, ustanovitelj mednarodne plesne skupine En-Knap Group.**

**SAŠA GROBELŠEK**

**Ž**ivljenje v Mostah je tako živahno in ustvarjalno, ker so tam svoj prostor našli številni scenski umetniki, v prvi vrsti pa plesalci sodobnega plesa. Od leta 2009 Center kulture Španski borci na Zaloški cesti 61 upravlja Zavod En-Knap, eden glavnih producentov na področju uprizoritvenih umetnosti pri nas. Njegov umetniški vodja in programski direktor je Iztok Kovač, mednarodno uveljavljeni koreograf, pedagog, ustvarjalec in plesalec sodobnega plesa ter ustanovitelj mednarodne plesne skupine En-Knap Group.

Sprva je šlo za kombinacijo športa, plesa in neke rudarske odločnosti, trme. »To imam vgravirano vase in sem iz Trbovelj prinesel s seboj v Ljubljano. Skupaj s svežino, izkušnjami iz tujine, odločnostjo in umetniškim izrazom, ki nam še danes omogoča aktiven stik z razvejeno mednarodno plesno sceno. In seveda številne sodelavce, ki so prihajali, delali z nami in naš krog dodatno oplemenitili,« Iztok Kovač našteje razloge, zaradi katerih se je En-Knap skoraj tri desetletja ohranil na piedestalu sodobnega plesa.

Težko bi odgovorili na vprašanje, kaj je »enknopovski« plesni izraz. To prizna tudi sam ustanovitelj. »Kaj je danes, ne vem. Dobro pa vem, kaj je bil pred desetimi in več leti. Odgovore nanj išče nova generacija plesalcev in koreografov ter aktualni umetniški vodja

skupine En-Knap Group Mattia Cason s pomočjo vodje ansambla Tamasa Tuze in Ane Štefanec Knez, ki vodi vaje.«

Če bi torej govorili o izvirnem »enknopovskem« izrazu, bi se morali vrniti v čas, ki je od otroštva v Trbovljah naprej zaznamoval umetniško pot Iztoka Kovača. Vse se je menda začelo z družabnimi plesi, ki jih še danes razume kot temelj. Potem pa klasični in jazz balet, sodobne plesne tehnike ter vseskozi šport. »Že od začetkov je bil moj fizični izraz čvrst, brez olepšav, v mojem plesu se je čutila močna povezanost z zemljo. Šele, ko smo ta ples prenesli v naše filme – ti se praviloma odvijajo na postindustrijskih lokacijah v Trbovljah, je ta polnokrvno zaživel.« Danes je Kovač član svetovnih plesnih mrež in slovenski partner v največji evropski plesni platformi Aerowaves, zaradi česar ima vpogled v stvaritve več kot 600 avtorjev letno.

Španski borci so postali mednarodno plesno okno v svet ravno zaradi En-Knapa. Poleg lastnega programa organizirajo mednarodna gostovanja, izobraževalne, dobredelne in družabne aktivnosti, tako da tam soustvarja do 30 programskih partnerjev, s katerimi letno pripravijo več kot 600 javnih dogodkov za različna občinstva. Ta prostor je tudi presečišče žanrov, pa naj gre za sodobni ples na odru, na filmu ali v nepredstavljenih razsežnostih virtualne resničnosti.

**V MOSTAH SO SVOJ PROSTOR NAŠLI ŠTEVILNI SCENSKI UMETNIKI, V PRVI VRSTI PA PLESALCI SODOBNEGA PLESA.**

Pred skoraj tremi desetletji je Kovač na svoji umetniški poti srečal filmskega režiserja Saša Podgorška. »Skupaj sva ustvarila vrsto nagrajenih filmov, ki izhajajo iz naših odrskih produkcij. Trenutno končujeva Ožigosane.« Ker je odrska umetnost žal minljiva, se jo trudita ovekovečiti v gibljivih slikah. Zato Iztok že odštevata dneve, ko mu bo režiser razkril lokacijo za snemanje naslednjega filma, ki nastaja na podlagi predstave Gran Bolero.

Ko je pred nekaj leti Iztok Kovač na enem od grških plesnih odrov videl Gran Bolero koreografa Jesús Rubia Gama, je bil prevzet. Takoj je začel iskati možnosti, da bi plesni obred 12 plesalcev na znamenito glasbo Josepha Mauricea Ravela uprizorili tudi pri nas. Madridskemu koreografu je predstavil idejo in ta je sprejel izziv – sestavil je ansambel



12 plesalcev, šestih iz En-Knap Group in šestih iz Zagrebskega plesnega ansambla. »Nismo iskali le priredbe predstave, ki je leta 2020 prejela najpomembnejšo špansko nagrado za sodobni ples, ampak smo po besedah koreografa dobili njeno nadgradnjo.«

Tako kot Ravelova glasbena kompozicija tudi predstava Gran Bolero Gala raste, se gradi in stopnjuje v repetitiji. Ponavljanje z majhnimi razlikami osvobaja, izčrpava, a povezuje. »Ponavljanje je paradoksalno nekaj, kar telo osvobaja. Izčisti smisel, talentiranim omogoči kreativnost. Tudi v našem Boleru skozi repetitijo odpada vse, kar je odvečno, še obleka. Do konca.« Na vprašanje, kaj njemu ostane na koncu takšnega plesnega obreda, Kovač odgovarja: »Misel, da je skupnost še vedno pomembna, če ne nujna, in da ima posameznik znotraj skupnosti bistveno več moči kot sam zase. In slika stoječih ovacij, ko se občinstvo poveže z nastopajočimi.«



Predstavo Gran Bolero Gala, ki jo po koreografiji Jesús Rubia Gama izvajata En-Knap Group in Zagrebški plesni ansambel, si 29. ali 30. decembra oglejte na velikem odru Gallusove dvorane v Cankarjevem domu. Vstopnice so na voljo na spletni strani [cd-cc.si](https://www.cd-cc.si).

**ŠPANSKI BORCI SO POSTALI MEDNARODNO PLESNO OKNO V SVET ZARADI EN-KNAPA.**



# SEJEM PRAZNIČNIH DARIL



Najboljša so tista praznična darila, s katerimi osrečite obdarovance, hkrati pa podprete še umetnike, obrtnike in oblikovalce iz svoje okolice. Med 13. in 15. decembrom jih boste lahko nakupili na prazničnem Tabor Bazarju, ki ga bo tudi tokrat gostila prelepa sokolska stavba na Taboru 13. Na stojnicah več kot 30 razstavljalcev boste našli vse od ljubkih štampiljk z motivi slovenskih ilustratorjev do toplih šalov in mehkih rokavic, udobnih oblačil, voščilnic in okraskov. Da bo še bolj veselo, bodo bazar pospremili koncert, predstava za otroke in otroške ustvarjalnice. Pridite!

## Sejem naravnih izdelkov

Na stojnicah Zelenega sejma, ki bo 21. decembra na Kongresnem trgu, boste našli skrbno izbrana lokalna, naravna, zdrava in domiselna darila slovenskih ustvarjalcev. Preizkusili boste lahko različne terapevtske storitve ter pokusili okusne vegetarijanske in veganske sestavine za pripravo prazničnih jedi, pripravljajo pa tudi dobrodelni srečelov, na katerem vsaka srečka prinaša dobiček. Več informacij o sejmu najdete na spletni strani [zelenisejem.si](http://zelenisejem.si).



## V naravo namesto v trgovino

Vrtovi in vrtnički trenutno sicer počivajo, najbolj vneti vrtnarji pa že rišejo načrte, kaj vse bodo na svojih gredicah posadili spomladi. Če ste med njimi, naj vam bo v navdih knjiga Moja zelena kuhinja, v kateri je Slavka Ilich zbrala 150 receptov s sestavinami, ki jih je nabrala v naravi, kupila na naši tržnici ali pridelala na svojem vrtu in terasi v Ljubljani. Spoznali boste rastline, kot so regačica, boreč in krebujica, se naučili iz njih pripraviti zdrave in okusne jedi, za dobro vago pa vam bo avtorica pomagala še s kakšnim vrtnarskim nasvetom.



# BABICA SE VRAČA NA SEVER

Davnega leta 1991 je zvedava babica Sara ponoči pobegnila iz doma za starejše v Ljubljani, dvignila palec in prisedla k saksofonistu Davidu, ki jo je s svojim mercedesom popeljal na jug in v zgodovino slovenskega filma ob bok Kekcu, Vesni in Gadom. Film, ki ga je med osamosvojitveno vojno z japonskimi sredstvi režiral nedavno preminuli Vinci Vogue Anžlovar, se bo 17. decembra vrnil v Linhartovo dvorano Cankarjevega doma na Prešernovi cesti 10, kjer je bil pred natanko 33 leti in enim dnevom premierno prikazan. Tokrat v neokrnjeni digitalizirani verziji iz prvega negativa, ki je dolga leta veljal za izgubljenega v Tokiu. Na spletni strani [cd-cc.si](http://cd-cc.si) si priskrbite vstopnice za ta veseli dan in si legendarno potepinsko komedijo Babica gre na jug še enkrat oglejte v družbi njenih ustvarjalcev.

## Bachov Božični oratorij

Kantatom iz Božičnega oratorija, ki ga je skladatelj Johann Sebastian Bach leta 1734 posvetil decembrskim praznikom, boste v izvedbi Zbora in Orkestra Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Stephena Laytona lahko prisluhnili 20. decembra v Slovenski filharmoniji na Kongresnem trgu 10. Začetne tri kantate so namenjene prvim trem božičnim dnevom, zadnja, šesta, pa prazniku Gospodovega razglasenja. Vstopnice so na voljo na blagajni Slovenske filharmonije in spletni strani [filharmonija.si](http://filharmonija.si).

## Pogled na mesto skozi fotoobjektiv

Do 9. januarja bodo v Zgodovinskem atriju Mestne hiše na Mestnem trgu 1 razstavljeni dela članov Fotokluba Ljubljana, na katerih so upodobljeni ljudje, arhitektura in narava. Izbor starejših, večinoma analognih, in novejših, ne nujno le digitalnih fotografij ne igra le na karto mističnosti svetlobe in podob ter popolnosti kompozicij, ampak pripoveduje tudi različne dramatične, humorne, spokojne in izpovedne zgodbe iz našega mesta.



## Intimna gledališka izkušnja

Po uspešni izvedbi Krleževe drame V agoniji v muzealski Vili Zlatica vas ustvarjalca Polona Juh in Saša Tabaković ta mesec vabita k ogledu drugega dela gledališke Trilogije erosa. Tokrat vas bosta z avtorsko ekipo odpeljala na Poljansko cesto 73, kjer boste lahko čisto od blizu doživeli predstavo PRAH po motivih angleškega dramatika Harolda Pinterja. S Trilogijo erosa želita gledališče prestaviti na neznana ali neklasična prizorišča z majhnim številom gledalcev. Poleg intimne umetniške izkušnje to s seboj prinese tudi sveže razumevanje uprizorjanja in iskanje novih estetik in umetnostnih vsebin, ki je ločeno od abonentskih trendov in institucionaliziranih alternativnih gledaliških praks. Več o trilogiji in predstavi najdete na spletni strani [trilogija-erosa.com](http://trilogija-erosa.com), kjer si lahko priskrbite tudi vstopnice.



# V ČETRTHNIH SKUPNOSTIH SE DOGAJA. PRIDRUŽITE SE!

## BEŽIGRAD

### Don Kvizot na obisku

Za poživitev predprazničnega časa in malo zabave smo skupaj z izkušenim mojstrom kvizov Edinom Šehovičem pripravili zelo interaktiven kviz. Od ugibanja pesmi v dveh sekundah do poznavanja krajev po svetu, hitrostnih sklopov, imitacij, izbranih tematik ... Sodelovanja, smeha in kodranja možganov bo veliko! K udeležbi vabimo ekipe s tremi člani ali več. Za več informacij pišite na e-naslov [cmcbezigrad@mladizmaji.si](mailto:cmcbezigrad@mladizmaji.si). **13. decembra med 15. in 17. uro** Mladi zmaji Bežigrad, Vojkova 73

## CENTER

### Srečanja s pogovorom o knjigi

Na srečanjih se pogovarjamo o doživljanju ob branju predhodno dogovorjene knjige, ki jo preberemo v obdobju med dvema srečanjema. Predhodne prijave zaželeno na e-naslov [nikolisam@gmail.com](mailto:nikolisam@gmail.com). **Vsako tretjo sredo v mesecu od 16.30 do 18. ure** Zarnikova 3, soba 05 v pritličju

## DRAVLJE

### Kundalini joga

Vabljeni na redno vadbo kundalini joge, ki vključuje različne tehnike, telesne položaje, dihanje, mantre, meditacije ... in vzpostavlja ravnovesje med fizičnim telesom, umom in dušo. Več informacij dobite pri mednarodni učiteljici kundalini joge Stanki Mlakar na številki 030/996 127. **Vsak torek in četrtek od 17.15 do 18.45** Dom krajanov Dravljje, Draveljska 44, velika dvorana

## GOLOVEC

### Belgijski kolaž - Monopoly, Escape room, Mocketail

Praktikantka Mladih zmajev iz Belgije bo ob četrtkih izvajala zanimive delavnice za mlade: preizkusili se boste v originalni igri monopoli, sobi pobega ter pripravili brezalkoholne koktejle. Več informacij najete na spletni strani [mladizmaji.si/pridruzite-se/centri/golovec](http://mladizmaji.si/pridruzite-se/centri/golovec). **19. decembra od 15. do 18. ure** Mladi zmaji Golovec, Pesarska cesta 14

## JARŠE

### Brezplačne meritve

Krajevna organizacija Rdečega križa Nove Jarše vabi na brezplačne meritve krvnega tlaka, sladkorja in holesterola v krvi. **Vsak drugi ponedeljek v mesecu od 16. do 18. ure** Sedež ČS Jarše, Kvedrova 32

## POLJE

### Vegan Hangouts: prednovoletno druženje v božičnih puloverjih

V božičnih puloverjih bomo prinesli na kup različne veganske božične jedi in sladice ter na koncu izbrali najboljšo. Zaželeno je, da vsak prispeva eno vegansko darilo, žreb pa bo odločil, kdo ga bo dobil. Pobuda za nič odpadkov: prinesi s seboj svoj krožnik, pribor in kozarec/ steklenico za vodo. Lahko tudi kakšno namizno igro. **15. decembra ob 17. uri** Prostori ČS Polje, Zaloška cesta 160

## RUDNIK

### Praznični ustvarjalni vrt

Botanični vrt Univerze v Ljubljani in društvo Poligilda ob sobotah organizirata Praznični ustvarjalni vrt 2024, sejem za ustvarjalce, umetnike in rokodelce. Poteka v predverju Tropskega rastlinjaka, kjer je prostora za omejeno število razstavljavk in razstavljavcev. Več informacij najdete na spletnih straneh Botaničnega vrta Ljubljana in društva Poligilda. **14. in 21. decembra od 11. do 16. ure** Botanični vrt Univerze v Ljubljani, Ižanska cesta 15

## ŠMARNNA GORA

### Le cveti, cveti lipa moja - domoljubni večer v okviru Tacenskih večerov

Kulturno-umetniško društvo Tacen vabi vse, da si pred državnim praznikom, dnevom samostojnosti in enotnosti, ogledajo priložnostno proslavo. **22. decembra ob 17. uri** Sedež ČS Šmarna gora, Pločanska 8, dvorana

Novice, različne informacije, pa tudi mesečni napovednik vseh dogodkov v četrtnih skupnostih na območju MOL so na spletni strani [ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/cetrne-skupnosti-v-ljubljani](http://ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/cetrne-skupnosti-v-ljubljani).

Vsi navedeni dogodki so brezplačni.

Želimo  
vam srečno,  
zdravo in  
uspešno  
2025!

12.000  
sodelavk in sodelavcev  
velike mestne družine



Doživite pravlično  
vzdušje v Ljubljani



2024  
December  
v Ljubljani

DECEMBRSKI KONCERTI NA KONGRESNEM TRGU

- \* 26.12.2024 Nina Pušlar
- \* 26.12.2024 Petar Grašo
- \* 27.12.2024 Tabu
- \* 27.12.2024 Miran Rudan InDesign
- \* 28.12.2024 Manouche
- \* 28.12.2024 Magnifico
- \* 29.12.2024 Vesna Pisarović
- \* 29.12.2024 Crvena Jabuka
- \* 30.12.2024 Ansambel Saša Avsenika
- \* 30.12.2024 Polkaholiki
- \* 31.12.2024 Silvestrovanje za otroke
- \* 31.12.2024 Čuki
- \* 31.12.2024 Nastja Gabor
- \* 31.12.2024 Luka Basi
- \* 1.1.2025 Soul Fingers

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa.

Podroben program  
priredetev:



Mestna občina  
Ljubljana

